

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

XXIII

ŽALEC, DECEMBER 1969

ŠTEVILKA 12

»Hmeljar« izdaja delavski svet kombinata Ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Križnik Veljko, dipl. inž. agr., Zagar Marjan, dipl. inž. agr., Glinšek Slavko, dipl. inž. agr., Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Zalec. — Glasilo izhaja v 4.500 izvodih. — Letna naročnina 12. dinarjev. — Tisk in klišej: »Celjski tisk« Celje.

ZNATNA POMOČ BOSANSKI KRAJINI

Sindikalni odbor pri kombinatu se je dne 12. novembra sestel na redni seji. Poleg ostalih zadev je razpravljal tudi o pomoči prebivalstvu Bosanske krajine, ki ga je prizadejal hud potres.

Po sprejeti informaciji o elementarni nesreči, ki je prizadejala prebivalstvo Banja Luke in njene okolice, ki je tik pred zimo ostalo brez stanovanj, komunalnih naprav in najnужnejših življenjskih potrebščin, je odbor sklenil:

Prizadetemu prebivalstvu je potrebna poleg organizirane družbene pomoči tudi pomoč vseh državljanov, da se pravočasno ublažijo posledice katastrofe in omogočijo prizadetemu ljudstvu najnужnejši pogoji za življenje.

Jugoslovanski narodi smo bili ob nesrečah vedno solidarni v pomoči med seboj in tudi

drugim narodom smo vedno priskočili na pomoč, kadar so jih prizadele elementarne nesreče.

Odbor je pri oceni možnosti nudenja pomoči upošteval materialne pogoje za življenje naših delavcev, ki ne prejemaajo zavidljivih osebnih dohodkov, zaradi česar se ne moremo enakovredno z drugimi kolektivi vključiti v akcijo nudenja pomoči. Večina kolektivov prispeva enodnevni zaslužek in celo več, odbor pa je sklenil priporočiti delovnemu kolektivu kombinata, da enotno prispeva najmanj 1,5% od svojih osnovnih mesečnih dohodkov (plače). O predlogu naj razpravlja članstvo v okviru sindikalne podružnice.

O podjetniški pomoči prizadetim krajem po potresu bo razpravljal tudi DSP na svoji prihodnji seji.

Odbor je sprejel tudi informacijo o pogojih in ugodnostih, ki jih nudijo Jugoslovanske železnice za vpis posojila za obnovo istih in sklenil priporočiti članstvu, da po svojih možnostih in presoji vpiše posojilo.

Pri razpravi o predlogu, ki naj bi ga sindikat posredoval samoupravnim organom podjetja o prodaji in regresiranju gradbenih zemljišč delavcem, se je odbor zavzel za podporo takim pogojem prodaje gradbenih zemljišč delavcem, ki bi omogočali daljše odplačevanje in po zmernih cenah. Taki pogoji bi vplivali na hitrejši pričetek gradnje hiš in še hitrejšo reševanje stanovanjskega vprašanja delavcev, ker bi delavec vlagal razpoložljiva sredstva namesto za zemljišče, za pričetek gradnje.

Ob razpravi o pripravah na

občni zbor sindikalne organizacije podjetja, so bili sprejeti naslednji zaključki:

— občni zbor bo 6. decembra v Zalcu;

— sindikalne podružnice volijo na sestankih 10% članov kot delegacijo za občni zbor.

Na seji je bilo sprejeto še več drugih zaključkov, ki zadevajo delovanje sindikalne organizacije podjetja in podružnic.

F. Ivančič

SKLEPI 5. SEJE DSP

Delavski svet kombinata je na 5. redni seji, ki je bila 7. novembra 1969, sprejel vrsto pomembnih sklepov s področja gospodarstva in poslovanja podjetja.

● Na seji so bili dani odgovori na vprašanja članov sveta, postavljena na 4. seji glede neobdelanega zemljišča na Vranskem, ki ni v upravljanju kombinata in glede povprečnih marž, ki jih zaračunava komercialni center za umetna gnojila.

● Sprejeto je bilo poročilo o 9-mesečnem poslovanju kombinata v letu 1969.

● Razvojni center podjetja je zadolžen, da izdela analizo izvršenih investicij, s katero naj ugotovi, če so povsod dosežena obratovalna dovoljenja, da se sprostijo pri bankah v te namene vloženi garancijski pologi.

● Sprejme se osnovne smernice za porizvodnjo poslovne odločitve kombinata pred izdelavo gospodarskega načrta za leto 1970.

● Na podlagi smernic se izdela metodologija za izdelavo gospodarskega načrta, ki jo sprejme UO kot interni organizacijski predpis.

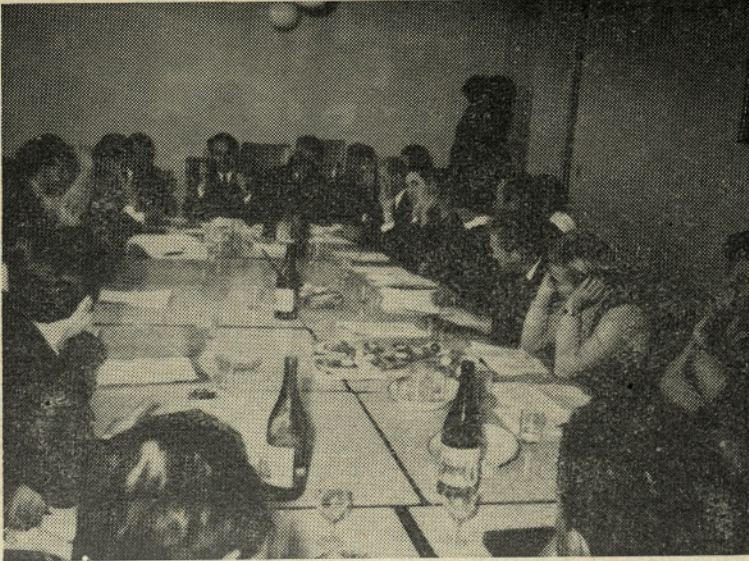
(Nadaljevanje na 2. strani)

Lepa jesen nam je omogočila zgraditev številnih lesenih in betonskih žičnic. Pravkar je bila dograjena žičnica za 3 kooperante v Rojah

● Da bi se proces načrtovanja lahko začel, se sprejmejo naslednji interni ekonomski instrumenti:

a) planska obračunska postavka se poveča za 10 %. Ta instrument se do 31. 12. 1969 uporablja kot osnova za izdelavo gospodarskega načrta, od 1. 1. 1970 pa se za toliko pred-

Zasedanje zadnjega DSP v Mesninah

videno povečajo vkalkulirani osebni dohodki vseh zaposlenih;

b) Vskladajo se ocenitve delovnih mest, zlasti strokovnih in vodstvenih kadrov, za kar se nameni 2,5 % od skupne kvote osebnih dohodkov. Vskladitev se izvrši do konca letošnjega leta z veljavnostjo od 1. 1. 1970 dalje.

c) Za sestavo gospodarskega načrta se uporabljajo povprečne tržne cene letošnjega leta. Na osnovi poročev ugotovljenih z ekonomskim načrtom se oblikujejo pogodbeni odnosi med enotami kombinata. V poslovnih odnosih med enotami se uporabljajo praviloma tržne cene (materiala, surovin, storitev, proizvodov), oziroma dogovorjene cene, če se enote pogodbeno ali kako drugače dogovorijo. Vse pogodbe o poslovnih odnosih med enotami kombinata za leto 1970 morajo biti sklenjene do 31. 12. 1969.

Sestavi se analiza o ekonomičnosti reje živine s ciljem, da se kljub pasivnosti te panoge dokaže podjetniški interes reje. Npr. farme — Mleko, pitanci — Mesnine, izkoriščanje objektov za živino, sedanje breme na prazne v primerjavi s polnimi in podobno. Preštudirati bodoče tržne razmere za živinorejske izdelke. Ugotoviti, kje odstopamo v cenah — vključiti se v povprečno tržno ceno.

● Sprejme se načrt stroškov poslovanja DE HLADIL-

NICA od 1. 9. 1969 do 31. 12. 1969.

● Potrdi se investicijski program za rekonstrukcijo mehanizacije v kmetijstvu in se v te namene najamejo ustrezna posojila.

● Potrdi se investicijski program za izgradnjo nove predelave mesa pri obratu MES-

center pred dokončno izdelavo zaključenega računa za leto 1969.

● Dovoli se komisiji za delovna razmerja, družbeni standard in izobraževanje razdeliti 10 % zadržanih sredstev za individualno gradnjo stanovanjskih hiš izven meril pravilnika.

● Dovoli se finančnemu centru podjetja, da uporabi sredstva rezervnega sklada za vplačilo osebnih dohodkov vsak mesec, v kolikor ni dovolj sredstev na žiro računu. Sredstva bodo vrnjena.

● DE KMETIJSKA STROJNA POSTAJA se dovoli prodaja nekaterih neuporabnih in odvečnih osnovnih sredstev.

● DE SADJARSTVO Mirošan se dovoli krčitev nasada sliv na površini 2 ha in ureditve novega nasada na tej površini.

● Občinski skupščini zalec se brezplačno odstopi okrog 2.000 m² zemljišča za izgradnjo obvozne ceste Zalec—Dubriša vas pod določenimi pogoji o souporabi in zapori ceste za čas obiranja hmelja.

● Inštitutu za hmeljarstvo se prenese za potrebe hmeljarstva 1872 m² zemljišča.

● Odobri se prodaja navedenih stavb na javni dražbi: žaga (stavba) v Presarjih, staro poslopje — samo material v Preboldu, hlev v Socki in kurnik v Višnji vasi.

● V namen pravilnega obračunavanja obrestnih stopenj na sklade v gospodarstvu se poslovni sklad podjetja razmeji po dejavnostih katerih stopnje se obračunajo različno.

● DE PIJACE se odobri za pokritje nekaterih obveznosti še iz investicijske izgradnje premostitveni kredit v višini 26.171 din.

● Za izdvojena sredstva za stanovanjsko izgradnjo v letu 1969 se določi koristnik DE HIŠNI SKLAD in določi namen uporabe.

● Sprejme se spremembo — dopolnitev programa stanovanjske izgradnje za leto 1969 s tem, da DE HIŠNI SKLAD vskladi vire sredstev s finančnim centrom.

● DE MEŠALNICA KRMIL se odobri premostitveno posojilo višini 540.00 din za nakup opreme.

● Zadolži se popisne komisije za osnovna sredstva, da skupaj z upravniki obratov, DE in PE ugotovijo neuporabna osnovna sredstva ali previsoko ocenjevanje vrednosti OS in pripravijo predlog odpisa ali znižanja vrednosti brez obveznosti nadomestila iz rezervnega sklada podjetja.

● Sprejmejo se dopolnitve statuta podjetja, ki urejajo vprašanje:

a) narodne obrambe,
b) zaščite delovnih dolžnosti,

c) pristojnosti upravnega odbora podjetja v zvezi z organizacijo in poslovanjem interne banke.

Potrdi se nov pravilnik o izobraževanju delavcev, štipendiranju in sprejemanju pripravnikov;

sprejme se dopolnitev pravilnika o odgovornosti delavcev delovni skupnosti;

preloži se sprejem novega pravilnika o interni banki.

● Potrdi se dopolnitev registracije predmeta poslovanja podjetja, ki se nanaša na opravljanje zunanjega trgovinskega prometa.

● Podjetje se včlani v IO za živinorejo pri PZ STYRIA Celje—Maribor pod določenimi pogoji. Za predstavnika podjetja v IO za živinorejo se imenuje Grabner Ludvik, njegov namestnik pa Kuder Ivan — kooperant iz PE Griže.

● Potrdi se pogodba o poslovnem sodelovanju in ustanovitvi poslovne skupnosti za hmelj. Ta pogodba se sklene za vsako delovno organizacijo, ki jo je pripravljena tudi sama sprejeti. S podpisom te pogodbe preneha veljati s to delovno organizacijo dosedanja pogodba iz leta 1966 o poslovnem tehničnem sodelovanju z vsemi aneksi.

Za člane in namestnike članov poslovnega odbora se kot predstavniki kombinata Zalec imenujejo:

— iz obrata Kmetijstvo: Kolenc Vinko kot član; Brežnik Jože kot njegov namestnik;

— iz DE Kooperacija: Plaskan Vlado kot član; Fonda Anton kot njegov namestnik;

— iz DE Hmezad: Bobovnik Mišo kot član, Birska Vlado kot njegov namestnik;

● Potrdi se pogodba o poslovnem tehničnem sodelovanju med podjetjem in Poljoprivredno prehrambenim kombinatom Orahovica.

● Sprejme se pogodba o dolgoročni dobavi mleka z delovnimi organizacijami, ki so jo pripravljene skleniti.

● Za novega predsednika komisije za delovna razmerja, družbeni standard in izobraževanje je izvoljen tov. Gračner Jože.

● Razrešijo se vse dosedanje komisije za zaščito delovnih dolžnosti in imenuje nova enotna komisija podjetja, ki jo sestavljajo:

Korun Vlado kot predsednik, Franko Jože kot namestnik predsednika in Smodiš Feliks kot član. Benčina Jože kot njegov namestnik.

Tretjega člana komisije in njegovega namestnika imenuje sindikalna podružnica DE iz katere je kršitelj delovnih dolžnosti.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kaj so prinesle dopolnitve pravilnika o odgovornosti delavcev delovni skupnosti

Na zadnji seji je delavski svet podjetja sprejel nekatere dopolnitve samoupravnih aktov med ostalim tudi spremembe določil statuta in pravilnika, ki urejajo odgovornosti delavcev delovni skupnosti.

Z reorganizacijo v podjetju, ki je pričela delovati v tem letu, prihaja vse bolj do izraza odgovornost delavcev na vseh delovnih mestih in nivojih. Temu pa ne botrujejo samo spremenjena organizacija, temveč verjetno veliko bolj ekonomski pogoji in vse večja želja in prizadevanost za napredek, za uresničevanje začrtanih ciljev in hotenja za uspešen razvoj, kar si želimo tako člani delovnih skupnosti kot družbeno skupnost, v kateri živimo. Ti principi pa seveda v vsaki skupnosti zahtevajo določen red, disciplino in medsebojno razumevanje, skratka sožitje, kar je predpogoj za uspeh. Tem tokovom želimo omogočiti, da čim boljše delujejo, zato pa je seveda potrebna pripravljenost vseh članov delovne skupnosti.

V podporo tem stremljenjem je prav gotovo tudi pobuda številnih članov kolektiva, ki so predlagali, da se spremeni oziroma dopolnijo določila tega za celotno podjetje pomembnega internega predpisa.

Spremembe so v glavnem naslednje. Postopke za vse prekrške, ki so jih posamezniki storili, so doslej obravnavali na prvi stopnji v komisijah DE. Pritožbe zoper ukrepe komisije pa so na prvi stopnji obravnavali delovni sveti DE, na drugi stopnji pa na podjetniški komisiji, kjer so reševali postopke zoper vodstvene in vodilne delavce. Pristojnost za izrek najtežjega ukrepa, tj. izključitev iz delovne skup., pa je doslej sodila delavskemu svetu podjetja. Ta prilično zapleten postopek, razen tega pa je nesolidna priprava in izvedba samega postopka največkrat diskreditirala to institucijo, postajala je že neresna in neučinkovita. Razumljivo, da je to stanje terjalo nove rešitve, ki jih prinašajo te dopolnitve. Te določajo, da v bodoče od 7. novembra dalje rešuje vse postopke, ki so v zvezi s kršitvijo delovnih dolžnosti enotna podjetniška komisija, ki je sestavljena iz delavcev s primerno strokovno kvalifikacijo. Vsi delavci so doslej dolžni, da posamezne primere, ki imajo značaj manjših ali hujših kršitev

delovnih dolžnosti, posameznike, ki nedisciplinirano, malomarno ali pa namerno ne izvršujejo delovne dolžnosti zlasti pa namerno ali iz malomarnosti povzročajo škodo drugim delavcem ali podjetju, morajo prijaviti takšne prekrške preko pristojnega organa komisiji. Eno od določil pravilnika jasno poudarja, da oseba, ki je zvedela za prekršek in ga ni prijavila, stori s tem sama prekršek in zanj odgovarja.

Postopki proti vsem kršiteljem delovnih dolžnosti se torej odslej vodijo na komisiji podjetja kot na prvi stopnji. Pritožba zoper ukrep komisije se vlaga v dopustnem roku 15 dni na upravni odbor podjetja. Odlomitev upravnega odbora je dokončna. V primeru, da je kršitev tako težke narave, da komisija predlaga zadnji najtežji ukrep, tj. izključitev iz delovne skupnosti, dostavi predlog upravnemu odboru, ki z večino vseh članov UO ob prisotnosti prizadetega sklepa o izključitvi. V primeru, da UO spozna, da prekršek ne terja izključitve, predlog zavrne v ponovni postopek, sicer pa sprejme sklep o izključitvi, na katerega ni pritožbe oziroma ima prizadeti pravico pritožbe na redno sodišče.

Dopolnitve so uredile še vprašanje povzročenih škod. Temeljni zakon o delovnih razmerjih v 94. členu določa, da mora delavec škodo povrniti, če jo je povzročil. Ta škoda se v smislu zakona ugotavlja na dva načina. Škoda, ki je povezana s kršitvijo delovne dolžnosti, ugotavlja in izreče sklep o povrnitvi škode komisija, ki obravnava kršitve delovnih dolžnosti. Če pa je škoda povzročena in pri tem ni ugotovljena kršitev delovne dolžnosti, tedaj to škodo ugotavlja in izreče sklep o povrnitvi: za člane kolegija obratov in DE ter za vse delavce skupnih služb podjetja, kolegij pri glavnem direktorju podjetja za vse ostale delavce pa kolegiji obratov in DE.

V kolikor delavec sklep o povrnitvi škode v odrejenem roku ne izpolni, tedaj je mogoča izterjava te škode preko rednega sodišča, seveda, če pred tem pristojni samoupravni organ, na katerega se prizadeti lahko pritoži, ne sklene drugače. Začasno je DSP na seji 8. avgusta letos to uredil s posebnim sklepom, sedaj pa je zadeva urejena tudi s pravilnikom.

Želeli smo seznaniti delavce z bistvom sprememb tega pravilnika. Ostala določila, ki iz formalne strani urejajo postopke v vseh primerih kršitve

delovnih dolžnosti, ostanejo še naprej v veljavi. S tem smo želeli vnesti tudi več jasnosti v zvezi s temi postopki, saj smo ugotavljali, da delavci v podjetju niso vedeli, kako tečejo ti postopki in ali obstoja sploh kakšna odgovornost za nepravilnosti, ki se žal ne redkokrat pojavljajo na vseh ravneh tako v enotah kot v upravi podjetja.

Karel Kač

VPIS POSOJILA ZA MODERNIZACIJO JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC

Že peti mesec poteka vpisovanje obveznic za modernizacijo železnice. Kljub temu, da se vsota vpisanih obveznic iz tedna v teden veča, pa vpis ne poteka tako, kot je bilo predvideno. Doslej je vpisano skupno 36.420.200,00 din. Od tega so vpisali železničarji 11.600.200,00 din, občani 3.017.500,00 din in delovne organizacije 19.592.500,00 din. Kot je iz spredaj navedenih podatkov razvidno, vpis obveznic na območju Slovenije ni zadovoljiv. Če bi npr. vsaj 50% delovnih organizacij in 50% zaposlenih delavcev v Sloveniji vpisalo samo simbolične zneske, to je 1.000.000 S-din odnosno 10.000 din, bi znašal vpis več kot deset milijard S-din.

Glede na to, da akcija ni imela zaželenega uspeha, se rok za vpis posojila za delovne organizacije, kakor tudi za posameznike, odnosno delavce v kolektivih podaljša za nedoločen čas. Še vedno je čas, da si vsak posameznik premisli in izkoristi ugodnosti, ki jih nudijo jugoslovanske železnice pri vpisu posojila za modernizacijo železnice.

Za vpisanih 50.000 din dobite eno brezplačno karto za prvi razred ekspresnega vlaka za potovanje na poljubni relaciji po jugoslovanskih železnicah.

Za vpisanih 100.000 S-din dobite tri brezplačne karte za prvi razred ekspresnega vlaka za potovanje na poljubni relaciji po jugoslovanskih železnicah.

Najmanjši znesek za vpis posojila je 10.000 S-din.

Vsaka vpisana vsota se obrestuje po 6% obrestni meri. Vplačilo posojila odnosno vpis, lahko vplačate v enem obroku ali pa največ v 24 obrokih. Za izplačilo obresti, kakor tudi vračilo vpisane vsote posojila, garantira JUGOSLOVANSKA INVESTICIJSKA BANKA V BEOGRADU. Obresti in izplačila vrnejo v 6 enakih letnih obrokih. Prvi obrok bo izplačan 1. 7. 1971, zadnji pa 1. 7. 1978. Izplačilo bo na osnovi kupona, ki ga vsebuje obveznica. Vozna karta, kakor tudi obveznica je prenosljiva, to pomeni, da ne glasi na ime.

Vsak, ki vpiše 50.000 S-din ali 100.000 S-din sodeluje pri nagrajnim žrebanju (10-dnevni brezplačni izleti v inozemstvo, 10-dnevna brezplačna letovanja v železniških letoviščih, brezplačne karte za prvi razred za potovanje po Jugoslaviji, legitimacija za neomejeno število potovanj s 30% popustom za dobo enega leta na poljubni relaciji).

Sredstva, ki bodo zbrana v ZŽTP Ljubljana bodo uporabili za modernizacijo slovenskih železnic, ki obsega elektrifikacijo glavnih prog (tu je zajeta tudi proga Zidani most—Maribor), izgradnjo ranžirnih postaj (tu je zapodena tudi postaja Celje), nabavo modernih potniških in specialnih tovornih voz ter nabavo električnih in dizel lokomotiv.

Vsak član KK Žalec ima možnost, da vpiše posojilo po obratih. Datum in čas vpisa posojila bo pravočasno razglašen v vsaki delovni enoti, sicer pa lahko vpišete posojilo tudi na vsaki železniški postaji.

Delavci ne pozabite, da z vpisom obveznic pomagate k modernizaciji naše železnice, ker le tako se boste lahko hitreje in udobneje peljali.

Paul Ivan
prometni inženir

JOŽE FRANKO

Novela TZDR terja določene spremembe splošnih aktov

Smatram za potrebo, da se članstvo kolektiva seznanijo z nekaterimi spremembami temeljnega zakona o delovnih razmerjih TZDR, ki bodo terjale določene spremembe nekaterih splošnih aktov podjetja. Zaradi tega bodo posamezni člani lažje spremljali in dali razne pripombe k predlogom, ki jih bo pripravila — deloma jih je že — komisija za samoupravne akte podjetja.

Zakon o spremembah in dopolnitvah TZDR, ki je izšel v Ur. listu SFRJ št. 20/69, je začel veljati 16. maja 1969. Od tega datuma pa do danes smo premalo storili, da bi lahko delo v spremenjenih razmerah potekalo nemoteno brez problemov. Na eni strani se do vskladitve splošnih aktov z zakonom uporabljajo stara določila zakona kot pravilnikov, na drugi strani pa je to nemogoče, dokler se konkretne spremembe ne bodo vskladile po zakonu. IV. novela zakona je prinesla nad 30 sprememb, od teh jih je nekaj redakcijskega pomena, druge pa so pomembnejše in bodo kot take nujno terjale določene spremembe splošnih aktov. Kolektiv je nekatere spremembe splošnih aktov že obravnaval po delovnih enotah in z dodatnimi predlogi pripomogel, da je najvišji organ upravljanja določene spremembe že potrdil.

V I. delu, kjer zakon govori o temeljnih načelih, moramo omeniti dopolnitev na področju urejevanja medsebojnih delovnih razmerij. S 3. a členom delovne organizacije, v katerih se zaradi majhnega števila članov delovne skupnosti, ne volijo organi upravljanja in delovne organizacije, v katerih zahteva narava združenega dela poseben način urejanja medsebojnih delovnih razmerij (storitvena dejavnost, šole in druge družbene organizacije) urejajo medsebojna delovna razmerja s samoupravnim dogovarjanjem. V naši organizaciji tak način urejanja medsebojnih delovnih razmerij ne pride v poštev, ker ta razmerja urejamo v skladu z določili 3. člena zakona.

3. a člen daje republikam določeno pooblastilo, da s svojimi predpisi urejajo pogoje in načine za urejanje delovnih razmerij v nekaterih delovnih organizacijah s samoupravnim dogovarjanjem. Samoupravno dogovarjanje je posebna oblika avtonomnega urejanja medsebojnih odnosov ali delovnih razmerij v podjetjih in že obstoja, od kar je delavski razred kot družbeno-politična sila na oblasti, predvsem pa po

letu 1950, ko smo prešli na upravljanje po delavskih svetih. Samoupravno dogovarjanje v odnosu do sodelujočih pomeni pogodbo posebne vrste, katere vsebina je izrazito normativna in vsebuje norme po delovnih razmerjih. Samoupravni dogovor pomeni za posamezno manjšo delovno organizacijo isto kot za naše podjetje splošni akt.

Ker to področje za nas kot večji kolektiv ni tako pomembno, je prav, če o spremembi 4. člena zakona spregovorimo nekaj več. Namen spremembe in dopolnitve 4. člena je želja zakonodajalca, da se v DO izboljša kadrovska struktura in izdela primeren akt o sistematizaciji delovnih mest. V tem členu zakon poskuša dati

delavec mora imeti ekonomsko srednjo šolo na tem del. mestu in ne da je kmetijski tehnik ali da ima administrativno šolo).

Določbe 37. člena sprememb zakona predpisujejo rok, v katerem je treba določiti strokovno izobrazbo posameznega poklica oz. posamezne smeri za vsako delovno mesto, ni pa določen rok, v katerem morajo biti določene naloge in dela v delovnem procesu. Prav za slednje je potrebno, da je urejeno najprej in šele nato naj se določa strokovna izobrazba. Naloge po navedenem členu je treba izvršiti v enem letu t. j. do 16. maja 1970. Naše podjetje je že pristopilo k izdelavi akta o sistematizaciji in bo verjetno pri tem istega vskla-

tevano za posamezna delovna mesta, terja s tem v zvezi natančnejšo opredelitev glede pogojev. V praksi so znani tudi primeri, ko delavci s srednjo ali višjo izobrazbo ne dosegajo takih delovnih uspehov kot ti s nižjo izobrazbo ali obratno, zaradi česar bi bilo nujno pri analitični oceni, ki bi jo vsklajevali s sistematizacijo, to področje ustrezno rešiti. Prav tako so primeri, ko delavci z daljšo delovno dobo 15 ali 20 let pridobivajo na delovnih izkušnjah manj kot pa izgubijo na šolski izobrazbi. To velja predvsem za delavce, ki so pred upokojitvijo, tako da predlogi samoupravnih organov v delovnih enotah niso bili realizirani za delavce, ki imajo več kot 20 let delovne dobe.

Novi 2. odstavek 20. člena zakona izenačuje poklicno rehabilitirane delavce z ostalimi delavci v pogledu zdravstvenega stanja oziroma pogojev, ki jim morajo kot delavci zadovoljevati. Tu gre za splošne zdravstvene pogoje, za posebne zdravstvene pogoje pa velja povsem drug režim.

Novosti, ki jih prinaša 21. člen na področju poskusnega dela, so pomembne predvsem pri sestavi splošnih aktov, posebej pa za akt o sistematizaciji. Kot prva novost je poudarek na »privolitvi delavca«, da ostane določen čas na poskusnem delu in da ne more med poskusno dobo zapustiti dela, če mu ne odgovarja. Če to stori, je tako dejanje smatrati kot samovoljno zapustitev dela, razen če ne gre za poseben dogovor, da mu delo preneha pred potekom poskusnega roka. Najbolje je, da se take možnosti določajo v splošnem aktu. Delovna organizacija sedaj lahko samostojno določi način za ugotavljanje uspešnosti poskusnega dela in organe za spremljanje ter ocenjevanje uspeha v poskusnem delu. Omeniti je treba, da ni primerno, da se poskusno delo uvede za vsa delovna mesta v podjetju, saj bi to na eni strani nalagalo strokovnim službam preveč dela, drugi pa bi za nekatera delovna mesta kot so npr. vodila in podobna delovna mesta, to ne bilo primerno, ker se od takih delavcev takoj po zasledbi zahteva konkretno delo, imeti pa morajo ustrezno prakso, ki omogoča nemoteno vodenje.

Ko je zakonodajalec črtal 5. odstavek 26. člena, je dal možnost, da se zaposlenim delavcem za določen čas lahko podaljša delo zopet za določen čas, vendar morajo taki prime-

Suster Helena že dolga leta sedi ob tehtnici v Hmezadu in tehta bale hmelja ob prevzemu, Pavlič Elizabeta pa iz bal-jemlje vzorce hmelja in jih daje prevzemalcu v ocenitev

definicijo delovnega mesta, kjer je poudarjeno, da je bistvena za delovno mesto opredeljene stalne vsebine dela v določenem delovnem procesu. Trajna vsebina dela ima za posledico zahtevo: trajnost opravljanja dela, konkretno strokovno izobrazbo, delovno izkušnost in druge zahteve glede sposobnosti delavca. Tu ne gre več za golo naštevaje delovnih mest, temveč za določitev delovnih mest s potrebno strokovno izobrazbo posameznega poklica oz. smeri ter druge pogoje glede delovne sposobnosti. To pomeni, da je treba poleg naziva delovnega mesta določiti še stopnjo strokovne izobrazbe ter smer poklica. (Primer: za knjigovodja osebnih dohodkov je n. pr. potrebna srednješolska izobrazba ekonomske smeri, t. j.

dilo s sistemom analitične ocene. Predvideni akt o sistematizaciji bo terjal določene spremembe in osebni ocenitvi delovnih mest bo tako prišlo do ustreznega korigiranja faktorja del. Ne glede na to, da do takih in podobnih sprememb pri pravilno postavljeni sistematizaciji pride, smo lahko prepričani, da je nujna vskladitev po analitični oceni dose-daj previsoko ali prenizko postavljenih zahtev po A1. Gotovo so v podjetju delovna mesta, kjer bi namesto srednje strokovne izobrazbe lahko zahtevali le nepopolno srednjo šolo ali namesto visoke višjo, s čemer bi se zmanjšalo število delavcev, katerim je oz. bo potrebno dodatno izobraževanje. Tudi vprašanje, ali se ta ali druga šola, strokovni izpit itd. prizna za izobrazbo, zah-

ri biti navedeni v splošnem aktu.

Ze pred novelo je 29. člen določal, da ima delavec pravico odkloniti delo na delovnem mestu, kjer ni zagotovljeno predpisano varstvo in neposredno ogroža življenje delavca. Novela pa razširja to možnost tako, če je neposredno ogroženo tudi zdravje delavca. V 79. členu zakona o varstvu pri delu je točneje določeno, da ima lahko neposredna nevarnost za življenje in zdravje za posledico odklonitev dela na delovnem mestu, ki je ogroženo. Če DO meni, da delavec neupravičeno odklanja dela na delovnem mestu zaradi neposredne nevarnosti za življenje in zdravje, obvesti o tem delovno inšpekcijo, ki je dolžna ugotoviti dejansko stanje ter dati oceno ali je delavec upravičeno odklonil delo ali ne. V kolikor delavec tudi po oceni inšpekcije dela ni bil upravičen odkloniti dela, vztraja pri svojem, lahko, če ne začne z delom, DO uvede zoper njega postopek za kršitev delovne dolžnosti.

Razporejanje delavcev z enega na drugo delovno mesto ureja 31. člen zakona. Novosti iz novele kažejo na dejstvo, da je sedaj urejanje tega področja še v večji meri prepuščeno delovnim organizacijam. Kot je znano, se delavca lahko raz-

tudi posameznik, če je pooblaščen v splošnem aktu in tooliko časa, dokler traja izredna okoliščina. DS v splošnem aktu določa pogoje in postopek za razporejanje delavcev z enega na drugo delovno mesto. Pod pogoji razumemo okoliščine, ki izvirajo iz zahtev delovnega procesa. V splošnem aktu bi kazalo urediti, kdo lahko predlaga ali zahteva razporeditev delavca ter kateri organ presoja o zahtevi ali predlogu in odloča o razporeditvi, ki je lahko stalna ali začasna. Precizirati bi bilo treba tudi vprašanje pritožbenega roka, o tožbi, kdaj odločba zadrži izvršitev in kdaj ne ter posledice, ki s tem v zvezi nastajajo.

Zelo pomembna so določila novega 43.a člena, kjer je določeno, da se zasedajo delovna mesta v smislu 41. člena le z nezaposlenimi ali delno zaposlenimi delavci. Konkretni primer je za delovna mesta z nepolnim delovnim časom, vendar je treba taka delovna mesta določiti v statutu. Po 41. členu smo dosedaj lahko zaposlovali že zaposlene delavce, sedaj pa je to tako urejeno, da ti lahko zasedejo taka mesta šele potem, če se na objavo ali razpis prostega mesta ne prijavijo nezaposleni ali deloma zaposleni delavec. Po 6 mesecih se ponovno objavi tako mesto in to traja toliko časa, da ga

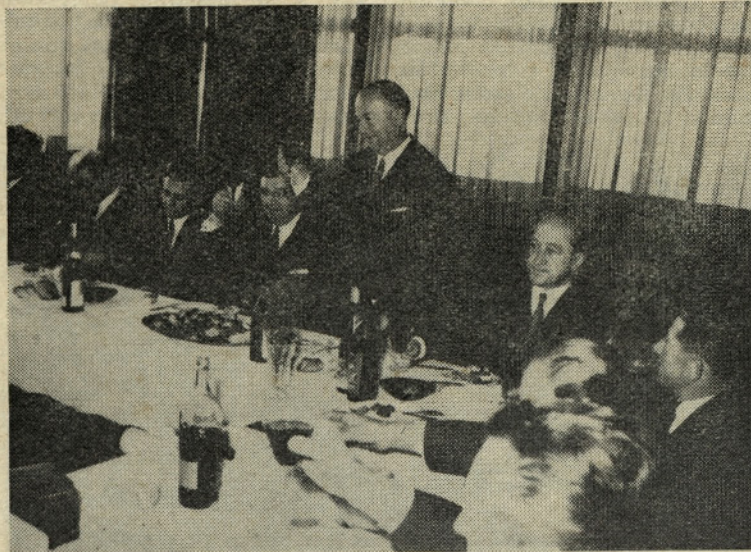
nehale veljati vse pogodbe, sklepi in odločbe, ki so v nasprotju s 43.a členom. Ker republiškega predpisa do danes še ni in ga verjetno še ne bo kmalu, je razumljivo, da se moramo do takrat ravnati po določilih 43.a člena.

V smislu 44. člena se v bistvu ne spreminja režim dosedanje ureditve nadurnega dela. Tudi za to področje pričakujemo republiški predpis, ki bo

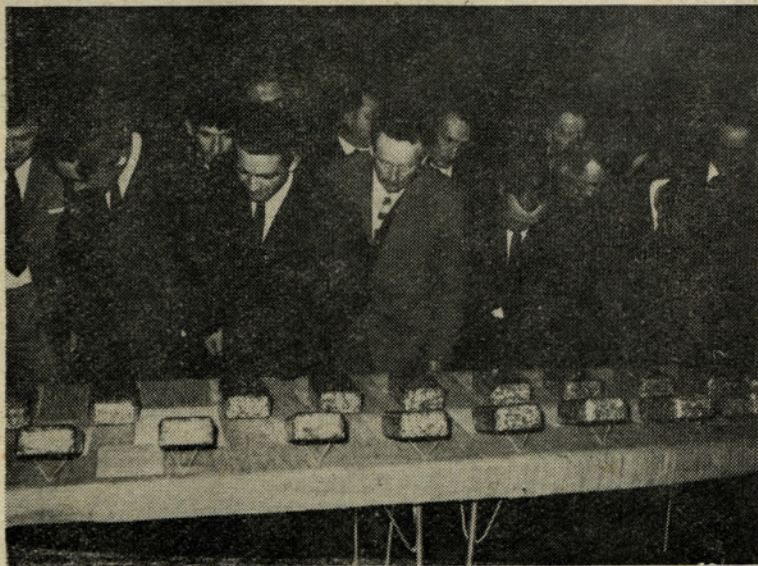
posebnih pogojev dela delajo skrajšani delovni čas,

3. za delavce, ki delajo skrajšan delovni čas zaradi zmanjšane delovne sposobnosti.

Ti delavci delajo torej vsak dan po 4 ure, kar znaša v 5 dneh 20 delovnih ur. Te ure plača podjetje, medtem ko razliko do 42 ur plača pristojni zavod za socialno zavarovanje. Delavka z otrokom od 8 mesecev starosti do 3 let ni

Generalni sekretar EHB dr. Peter Pavlič nazdravlja vsem udeležencem skromne svečanosti ob podelitvi priznanj, osvojenih na razstavi vzorcev hmelja

Udeleženci otvoritve razstave vzorcev hmelja si z zanimanjem ogledujejo razstavljene vzorce hmelja

poredi z enega na drugo delovno mesto v primerih oziroma ob pogojih in postopku kot določa to splošni akt. Tako je za drugo delovno mesto lahko razporejen delavec le takrat, če delovno mesto, na katero se premešča, ustreza stopnji njegove usposobljenosti za posamezni poklic oziroma smer. V izrednih okoliščinah pa tudi na nižje delovno mesto, če to tako določa statut, o čemer odloča

ne zasede delavec, ki ni zaposlen, ali pa je deloma zaposlen. Novi 43.a člen ureja torej način in pogoje za zasedbo delovnih mest z nepolnim delovnim časom. Zakon pooblašča republike, da s tem v zvezi lahko izdajo predpise in to področje po svoje uredijo. Po 38. členu sprememb TZDR veljajo do ureditve po republiškem predpisu določila 43.a člena. Dne 16. 8. 1969 so po tem členu pre-

natančneje določal pogoje, kdaj podjetje lahko v statutu odredi nadurno delo. Nadurno delo se v podjetju lahko uredi, če mu grozi materialna in nematerialna škoda (življenje in zdravje delavca). Dokler ne bo republiškega predpisa o nadurnem delu, se lahko uporabljajo statuti DO, ki so bili sprejeti v skladu s 1. in 2. odstavkom 44. člena.

Z dopolnitvijo 2. odstavka 55. člena je dovoljeno v izjemnih primerih, kadar to terja splošno korist zaradi izredno hudih okoliščin, da se razporedi delavca med 17. in 18. letom na nočno delo. Pripominjam, da je delo mladine med 17. in 18. letom starosti v gradbeništvu, industriji in prometu vezano na soglasje pristojnega republiškega organa.

S spremembo 56. člena je rešeno sporno vprašanje obračunavanja nadomestila OD za tisti čas, ko delavci niso delali. Povsem jasno je, da se delavcem, ki delajo 5-dnevni delovni teden, dnevni delovni čas sorazmerno podaljša tako, da v 5 delovnih dneh opravijo 42 ur, vendar obstaja posebna izjema:

1. za delavke, ki imajo pravico do 4-urnega dnevnega dela (matere z otroci do 8. mesecev starosti ali zakonito do 3 let),

2. za delavce, ki na podlagi

upravičena na omenjeno razliko, temveč dobi plačanih le 20 ur tj. samo plačilo za opravljeno dejansko delo brez nadomestila osebnega dohodka.

Kljub temu, da je sprememba po 58. členu le redakcijskega pomena, je treba glede na kmetijsko dejavnost poudariti naslednje: sezonski delavci imajo na izbiro dve možnosti.

Če so med sezonskim delom opravili več delovnih ur, kot znaša poln delovni čas, lahko vežejo tako stanje: 1. na priznanje delovne dobe ali pa 2. na povečani osebni dohodek.

Skupen delovni čas med letom ne sme presegati 12 mesecev. Tako preračunani delovni čas nima nobenih posledic, ki bi ovirale druge pravice kot npr. pravico do otroškega dodatka, zdravstvenega varstva, dopusta itd. Prekoračevanje delovnega časa ne velja zgolj za sezonska dela, temveč se to lahko izvršuje tudi v drugih delovnih organizacijah glede na dejavnost in organizacijo dela. Delovni organizaciji na ta način ne bo treba v primerih, kadar ni dela, pošiljati delavce na »prisilni dopust«, ampak lahko konec leta preračuna delovni čas na poprečje 8 ur dnevno. Tako možnost je treba seveda predvideti v splošnem aktu, ker je sicer brez veljave.

(Nadaljevanje sledi)

V Celju smo zgradili hladilnico sadja

Pred tremi leti je razvojni sektor Kmetijskega kombinata Žalec po naročilu poslovnega združenja »Styria« začel pripravljati dokumentacijo za gradnjo sadnih hladilnic. Plantaže, ki jih je več sto hektarjev, so začele roditi in sadjarji so se začeli spraševati, kako čimbolje vnovčiti svoj pridelek. Ni bilo drugega boljšega izhoda kakor začeto investicijo v plantažah zaključiti z graditvijo sadne hladilnice. Le tako bodo lahko pro-

ter kmetijska zadruga Konjice, so izbrali tipski projekt »Styria« in poverili razvojnemu centru pri kmetijskem kombinatu Žalec gradnjo hladilnice. V januarju 1969 je GP Obnova iz Ljubljane pričela z deli. Neugodna zima in pomlad sta gradbenikom zagodla kar s štiridesetimi deževnimi dnevi. Vsak pomladni in poletni dan je bilo gradbišče kot mravljišče. Saj drugega ni kazalo. Zložiti je bilo treba 650.000 komadov opeke, vgraditi 3000 m³

Glavni direktor KK Žalec dipl. ing. agr. Križnik Veljko otvarja hladilnico

betona, pripraviti in vgraditi je bilo treba 120 ton železa in prepeljati 8500 m³ nasipnega materiala. Vsa ta naštetja gradbena dela so zahtevala okrog 130.000 delovnih ur. Iz gradbenega materiala, ki smo ga navedli, bi

izvajalci sadja skrbeli za kvaliteto sadja od proizvodnje do potrošnje. Tega so se zavedali tudi združeni investitorji, ki so zgradili s skupnimi sredstvi hladilnico v Celju. Kmetijski kombinat Žalec, Šentjur in Šmarje

Tehnični vodja gradnje hladilnice dipl. ing. Skalin Boris govori ob otvoritvi hladilnice

Predsednik DS podjetja Cvikel Janko izroča ključ hladilnice predsedniku sveta DE tov. Jansenek Jožu

Gostje ob ogledu hladilnice

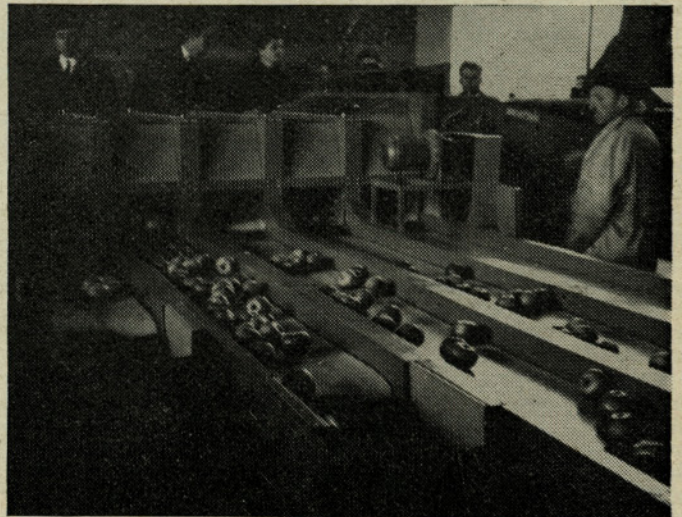
lahko zgradili kar lepo vas s 35 hišami. Na prostoru, ki ga pokriva hladilnica s 3800 m², pa bi lahko parkirali kar 300 »fičkov«.

Hladilnica ima 12 hladilnih komor s skupno prostornino 18.236 m³ hlajenega prostora. Hladilna moč opreme omogoča v urejenih razmerah dnevni vnos sadja okrog 30 vagonov. Sortirna in manipulacijska op-

rema je dovolj velika za takšno velikost hladilnice.

Hladilnico je mogoče povečati, kar je upošteval že sam projekt. Hladilno opremo je vgradil »Jugostroj« iz Rakovice, izolacijo je izvedla »Termika« Ljubljana. Pri izvedbi investicije je pomagalo poslovno združenje »Smelt« iz Ljubljane.

S.B.

Sortirni stroj v hladilnici ima kapaciteto 8 ton na uro

LICITACIJA

Po sklepu seje DE Kooperacija razpisuje KK Žalec javno licitacijo za rabljene traktorje FE in Stayerje, traktorske priključke, razne prikolice ter druge kmetijske stroje, opremo in orodje.

Licitacija bo dne 16. 12. 1969 ob 8. uri na PE Trnava. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 odstotno varščino od izklicne vrednosti predmeta, ki ga nameravajo licitirati.

Kmetijski kombinat
Žalec

Strokovni pogovori in nasveti

Kako so nekateri kooperanti dosegli večje hektarske pridelke hmelja

Hmelj je rastlina, ki izredno hitro raste in v kratkem času ustvari veliko zelene mase. Velikokrat je že bilo v Hmeljarju napisano o pravočasnem obdelovanju zemlje v hmeljiščih in o gnojenju hmelja.

Strokovnjaki poudarjajo, da je dober program gnojenja osnovan na rednem gnojenju s

hlevskim gnojem in mineralnimi gnojili ter s skrbno nego rastlin, lahko delno nadomestimo prezgodnje ali prepozne faze dela, to je pravočasne in pravilne obdelave hmelja. Le, če bomo znali presoditi pravi čas obdelave (ukrepov), predvsem rezi, napeljave in s pravnimi stroji ustvariti rastlini

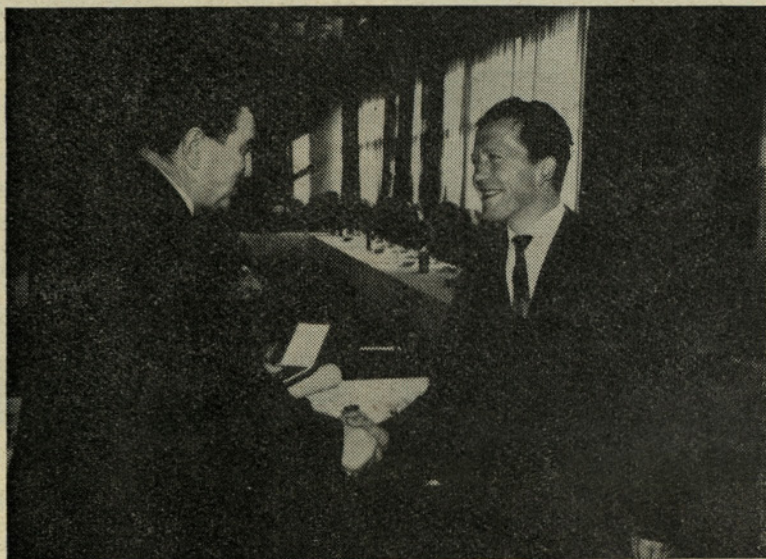
listov, stranskih poganjkov in razvoj storžkov). Močno vpliva tudi na barvo hmelja. Razumljivo je, da rastline, ki trpe na pomanjkanju dušika, ne morejo dati zadovoljivega pridelka. Hujše so posledice, če zanemarimo zimsko gnojenje s P in K gnojili. Rastline so sicer bujne, vendar dajejo še slabše pridelke kot v primerih, če dušika primanjkuje. Vsi tisti, ki ne poznajo hmelja, bodo seveda nad tako bujno rastlino navdušeni, hmeljarja pa tako hmeljišče razočara. Tudi v letošnjem letu so tista hmeljišča, ki so bila v maju bujna, pozneje polna listja, z dolgimi panogami, cvetni nastavek pa je bil zelo redek in tako tudi redki storžki. Tak hmelj je imel dolge storžke s predebelimi vretenci in malo hmeljne moke. Ponovno bomo morali pregledati, če gnojimo z dušikom v pravilnem razmerju s fosforjevimi in kal. gnojili. V zadnjih dveh letih nam je suša pobrala precej hmelja tudi na zemljiščih, ki niso na izrazito sušnih področjih. Zelo važno je, kdaj in kako rahljamo zemljišče. Posebno v zadnjem letu, bi morali izkoristiti vsak tudi najmanjši dež. Morali bi paziti, da nam zemlja ne bi postala skorjasta in razpokana, ampak bi jo morali zrahljati po vsakem dežju. Tu-

di pri osipanju lahko nastaja škoda, če osipljemo prevlažno ali presuho zemljo ali če ne zrahljamo po osipanju tako, da zagnemo brazde. To je važno, če hočemo varčevati s talno vlago.

Pri pridelovanju hmelja v letošnjem letu so posebno prišle do izraza napake v gnojenju, napake pri obdelavi zemljišč pa tudi zgodnja rez in nepravilna izbira poganjkov sta negativno vplivala na pridelok.

Pogovorili smo se o oskrbi hmeljišč z nekaterimi hmeljarji-kooperanti, ki so tudi v letošnjem letu pridelali 20 q in tudi več kvalitetnega hmelja na ha. Tudi letos so imeli ti hmeljarji razen visokega pridelka 70 % hmelja I. vrste. Hmelj so pognojili z nekaj več kot 300 q hlevskega gnoja. Še pozimi so založno gnojili s Thomasovo žlindro 600 kg na ha. Pred začetkom rasti hmelja pa so gnojili še s 400 kg superfosfata in 450 kg kalijeve soli. Tisti, ki niso gnojili s Thomasovo žlindro, so gnojili spomladi s 600 kg superfosfata. Nekateri, ki so imeli prav tako visoke ha pridelke so gnojili s fosforjevimi gnojili v dveh obrokih. Zgodaj spomladi 2/3, v juniju pa še 1/3.

Z dušičnimi gnojili so dognojevali v manjših obrokih, štirikrat pa tudi petkrat. In sicer: (Nadaljevanje na 8. strani)

Napreden hmeljar, dober gospodar in znan družbeni delavec naš kooperant Umbrecht Rafko iz Andraža je za svoj vzorec hmelja prejel srebrno medaljo

hlevskim gnojem. Organska gnojila med drugim vplivajo na strukturo tal, uravnavajo količine rastlini dostopne hrane in pogojujejo mikrobiološko aktivnost v tleh.

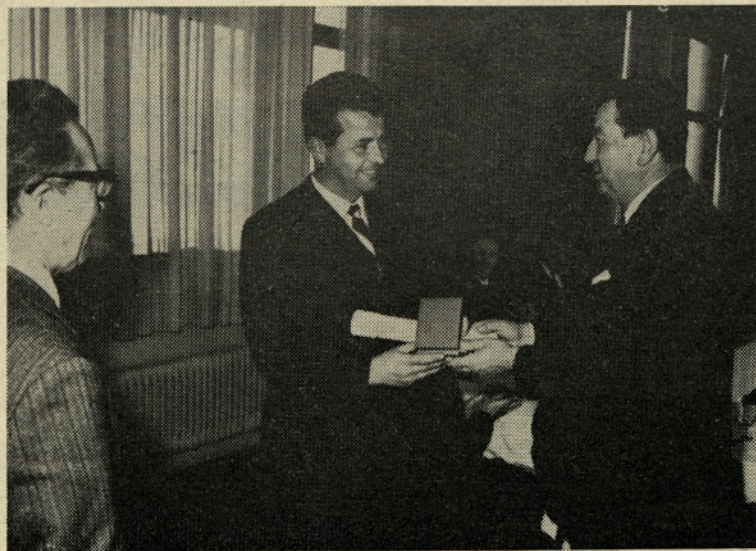
Kako gnojila učinkujejo v tleh, je odvisno v precejšnji meri od fizikalnih lastnosti tal, od mehničnega sestava, globine, propustnosti in zračnosti, ki pospešujejo ali ovirajo razvoj koreninske mreže in s tem sprejemanje hranil. Od fizikalnih lastnosti tal je odvisno, kako bodo uporabljena gnojila koristila rastlinam. Hmelju ne zadostuje gnojenje s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili, ki jih trosimo pozimi in zgodaj spomladi na zalogo, ampak je potrebno, da tudi v času vegetacije dodatno gnojimo.

Ustrezen čas in pravilno obdelovanje zemlje v hmeljiščih je gotovo med glavnimi dejavniki, če hočemo doseči visoke pridelke. Obilno gnojenje s

primerne pogoje, takrat bo pridelok tudi v neugodnih vremenskih razmerah, kakršne so bile ponekod letošnje, kvaliteten in bogat.

Če pregledamo količine porabljenih gnojil v hmeljiščih v letošnjem letu, dobimo jasno sliko, da smo iz objektivnih ali pa tudi subjektivnih vzrokov porabili premalo fosfornih in kalijevih gnojil, preveč pa dušičnih. Že staro je pravilo, da imajo rastline spomladi za začetno rast mladik zadosti rezervne hrane in jim ni potrebno še posebej gnojiti z dušikom že takoj ob rezi. Tedaj je rastlinam potrebna le zadostna vlaga in toplota. Pozneje, posebno v začetku junija, ko hmelj rabi močno hrano, pa moramo dodatno gnojiti z dušikom. Da bo hmelju hrana dostopna v juniju, je potrebno gnojiti s prvim obrokom dušika že v maju.

Dušik je rastlini potreben za rast zelenih delov (poganjkov,

Predsednik odbora za hmeljarstvo pri Styriji ing. Kolenc Vinko izroča srebrno plaketu tov. Rojnik Milenku za lep vzorec hmelja Kmetijstva IV

(Nadaljevanje s 7. strani)
v začetku maja, na koncu maja, v sredi junija, na koncu junija po 270 kg/ha kalkamona, v drugi polovici julija pa s 150 kg kalkamona na ha. Nekateri so z zadnjim obrokom gnojili konec julija ali v zapri količini dognojevanja z četku avgusta.

Potrebno je poudariti, da so pri količini dognojevanja z dušikom pri številu obrokov, kakor tudi pri času dodajanja le teh razlike med posameznimi kooperanti.

Zelo zanimiva je ugotovitev, da se skoraj vsi, ki so dosegli

in hmeljišča so tudi normalno cvetela. Trdimo lahko, da so hmeljišča, ki so bila letos pozno obdelana, dala s koblami bolj obložene rastline kot ostala.

Kooperanti-hmeljarji, s katerimi smo se pogovarjali, so posebno pozornost posvetili tudi obdelavi. Ker je v času, ko hmeljska rastlina rabi največ vlage, primanjkovalo padavin, je bila njihova največja skrb zadržati v tleh čim več vlage. Niso redki, ki so svoja hmeljišča plitko kultivirali 6 do 9-krat. To se pravi po vsakem dognojevanju pa tudi po dež-

POPRAVEK

Pri naštevanju dobitnikov medalj za razstavljene vzorce hmelja je nastala v 11. številki »Hmeljarja« neljuba napaka — ne po krivdi uredništva.

Srebrno medaljo pod tekočo številko 4, vzorec 88 s skupnim številom 62,5 točk ni prejel obrat Kmetijstvo I. Kmetijskega kombinata Zalec — PE Tabor, marveč kooperant JELEN ANTON iz Lok pri Taboru.

Prizadetemu se opravičujemo.

visoke hektarske donose, rezali letos šele v drugi polovici aprila. Seveda pozne rezi zaradi tega ne moremo jemati kot pravilo. Splošna ugotovitev pa je, da zgodnja rez ne pripomore k visokim hektarskim donosom hmelja. Tudi pri vprašanju napeljave poganjkov, so si odgovori zelo podobni. Vsi so izbirali za napeljavo srednje ali pa kratke poganjke. Iz povedanega lahko sklepamo, da je v hmeljiščih, ki so bila pozno rezana in v katerih so napeljali krajše poganjke, bil hmelj nižji, ko je v maju nastopila vročina in suho vreme. Zaradi razvojne stopnje rastline niso zaključile rasti, pa tudi cvetni nastavki se še niso pokazali. Pozneje, ko so se vremenske razmere izboljšale, so take rastline nadaljevale rast

ju, da so razbili skorjo, ki so jo padavine povzročile. S tem pa so dosegli, da je izhlapelo manj vlage kot bi je sicer, uničili pa so tudi plevel, ki prav tako odzema hmeljnim rastlinam potrebno vlago. Osipali so ga dvakrat in pred tem vedno dodali po en obrok dušičnih gnojil.

Iz navedenega je jasno, zakaj in kako so nekateri pridelovalci dosegli visoke ha pridelke. Natančno in preudarno so gošpodarili v svojih nasadih, spoštovali so vse dolgoletne zapise pa tudi nezapisane izkušnje in tako z doseženimi cilji potrdili pravilnost svojega dela. Verjetno bi se jih splačalo posnemati.

Inž. Pugelj Tone
Inž. Semprimožnik
Ludvik

Živinozdravniška služba

za mesec december

7. XII. vet. Ocvirk Franc — Vransko, telefon 72-407;
14. XII. vet. Lesjak Milan — Prebold, telefon 72-201;
21. XII. vet. Florjanc Julij — Braslovče, telefon 72-027;
28. XII. vet. Sribar Edvard — Sempeter, telefon 71-080;
1. in 2. I. 1970 vet. Lesjak Milan — Prebold, telefon 72-201;
4. I. 1970 vet. Ocvirk Franc — Vransko, telefon 72-407.

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

Osemenjevanje: 1. I. 1970 ne osemenjujemo. 2. I. 1970 osemenjuje dežurni veterinar. 3. I. 1970 redno osemenjevanje.

Veterinarska postaja
Zalec

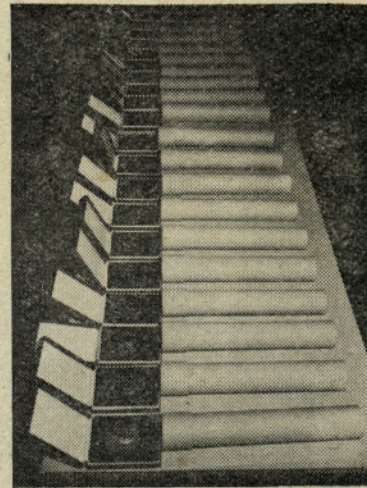
PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ZA KOOPERANTE

Objavljamo program strokovnih predavanj za kooperante v zimski sezoni 1969-70 po temah in krajih predavanj. Predavanja bodo od decembra do konec februarja, točni razporedi in predavatelji pa bodo sporočeni pozneje.

1. Vzreja telet in plemenskih telic:

Dobrovlje, Vinska gora;

2. Krmiljenje pitancev:
Gotovlje, Ponikva, Petrovče, Galicija, Vinska gora, Celje, Ljubecna, Vojnik, Dobrna, Strmec, Polzela, Andraž, Vransko,

Plakete in priznanja pred podelitvijo

Prebold, Trnava, Gomilsko;

3. Reja prašičev:
Vransko, Sempeter, Letuš, Trnava, Celje, Polzela;

4. Paša in pašno-košni sistem:

Dobrna, Frankolovo, Vinska gora, Vransko, Ponikva, Gotovlje, Dobrovlje, Andraž;

5. Vzrejne bolezni prašičev:
Vransko, Trnava, Sempeter, Letuš;

6. Metiljavost in strongilozna pri živini:

Vransko, Tabor, Trnava, Polzela, Prebold, Sempeter, Gotovlje, Petrovče;

7. Vzreja brojlerjev:
Petrovče;

8. Proizvodnja konzumnih jajc:
Petrovče;

9. Nova tehnologija (novi stroji, v kmečkih hmeljiščih):
Sušenje, skladičenje in basanje hmelja:

Na vseh sedežih poslovnih enot in Gomilsko, Ponikva, Galicija, Andraž;

10. Proizvodnja jagodičja (črni ribez):

Vinska gora, Galicija, Smartno v Rožni dolini;

11. Traktorski tečaj:
Sempeter;

12. Seminar o strojništvu:
Kraji predavanj odvisni od števil prijavljenih;

13. Vzdrževanje kosilnic:
Vse poslovne enote razen Trnave in Sempetra;

14. Naša kmetija in usmeritev v tržno proizvodnjo

15. Seminar o rezi sodobnih sadovnjakov:
Mirozan.

Program je širok in bo nudil vsakemu nekaj.

Za predavanja bomo skušali zagotoviti čim več učil (filmi, diapozitivi), da bodo predavanja čim zanimivejša, in kvalitetne predavatelje.

K udeležbi vas vabimo že sedaj.

Kadrovski center in
DE Kooperacija

P. S. Tisti, ki želite obiskovati traktorski tečaj se takoj prijavite vodjem PE ali pospeševalcem.

G. S.

Sklepi 5. seje

(Nadaljevanje z 2. strani)

● Mehanografski oddelek se preimenuje v »Oddelek za elektronsko obdelavo podatkov«.

Sprejme se dokončna sistematizacija delovnih mest v oddelku za elektronsko obdelavo podatkov.

● Sprejme se dopolnitev sistematizacije delovnih mest v hladilnici sadja.

● Reševane so bile nekatere pritožbe delavcev na analitično oceno DM.

● Za namestnika glavnega direktorja v njegovi odsotnosti, ki ga nadomešča v vseh zadevah, se določi sekretar podjetja tovariš Kač Karel.

● Zadolži DE in PE, da izvršijo popis obratnih sredstev s stanjem od 20. 11. do 31. 12. 1969 kot je v predlogu določeno in imenujejo komisije za popis teh sredstev.

Po končani seji je celoten delavski svet prisostvoval odprtvi hladilnici sadja v Celju, kjer so se člani seznanili s tehnologijo izgradnje, si ogledali naprave, proces dela in se seznanili s pogoji in obsegom poslovanja.

Franc Ivančič

Nekaj uvodnih misli o študiju dela

Pojem »študij dela« vsebuje znanstveno obravnavo nekega dogajanja. Delovni problem rešujemo s proučevanjem, po analitsko sintetični poti. Da pa misel in možnosti rešitve neke delovne naloge v popolnosti zajamemo, jo moramo študirati, oziroma se moramo z njo študijsko spoprijeti. Ta zahteva velja prav posebno za današnje proizvodne razmere, kjer se zahteva čim boljša sinhronizacija treh osnovnih proizvodnih potencialov: človeka, osnovnega sredstva in materiala. Kdor želi iz teh treh potencialov čim več iztržiti, mora upoštevati in spoštovati znanstvene predpostavke metodološkega dela, kar bo imelo za posledico urejevanje delovnih postopkov. Torej razvoj delovnih postopkov ne smemo prepuščati stihiji in slučajnosti, temveč jih moramo usmerjati zavestno, metodološko in v smislu razumnega urejevanja dela.

Amerikanci so že v začetku tega stoletja videli velik pomen v študiju dela, katerega sta razvila Taylor in Gilbreth. Ravno tako se je študij dela razvijal s silovitim tempom v industriji že pred drugo svetovno vojno v Nemčiji. Prav posebno hitro pa se razvija študij dela v Zahodni Nemčiji po drugi svetovni vojni. To področje dela je postalo neizčrpno. Tako postane leta 1951 »REFA« najmočnejša tovrstna institucija v državi in nihče v Zahodni Nemčiji ne zanika, da je ravno ta institucija pripomogla k tako naglemu vzponu nemškega gospodarstva. Saj dela na področju študija dela približno 60.000 strokovnjakov.

V kmetijstvo prihaja študij dela z zakasnitvijo, ker je dolgo veljalo prepričanje, da se načela, ki veljajo v industriji, ne dajo uporabiti v kmetijstvu. Češ da je ta panoga popolnoma nekaj drugega in ima spe-

cifično problematiko, da teče kmetijska proizvodnja popolnoma v drugačnih okoliščinah. Toda prepričanje, da se študij dela v kmetijstvu ne da uporabiti, je izginilo, ker je ugotovljeno, da ni tako bistvenih razlik med študijem dela v industriji in študijem dela v kmetijstvu. V raznih državah Evrope so institucije začele formirati oddelke, ki so začeli študij dela pospeševati tudi na področju kmetijstva. Zato imajo nekatere države to dejavnost veliko bolj razvito kot pri nas.

Ako govorimo o študiju dela pri nas, moramo misliti na velike koncentracije površin z najmodernejšimi stroji in s posebnimi zahtevami po ustrezni organizaciji dela.

Ko uvajamo študij dela pri nas, se moramo zavedati, da imamo velike površine, ki nas postavljajo v poseben položaj v primerjavi z zahodnimi deželami. Zato bodo naše izkušnje in rezultati nekoliko drugačni.

Študij dela je dolgotrajen proces, ki bi ga morali postopoma uvajati. Vse elemente študija dela je treba preveriti (izmeriti) v praksi. Proučevati je treba področje za področjem. V naši državi imamo že precej kmetijskih kombinatov, ki se bavijo s študijem dela. Predvsem se ukvarjajo z izračunavanjem normativov za kmetijske stroje, manj pa za ročna dela. Na podlagi tako izračunanih normativov za stroje, lahko točno predvidimo program dela pri organizaciji spravila hmelja, spravila trave in koruzne silaže, žetev itd.

Ne smemo pa zanikati, da naletimo v kmetijski praksi še na število problemov, kot so deževje, mokrota, suša, vročina in mraz, kar neugodno vpliva na organizacijo dela, efekt delavcev in strojev. Zato moramo biti pri postavljanju nor-

mativov previdni in moramo postaviti takšne normative, kjer ne pride do velikih razlik od normale in moramo zato tudi večkrat že utrjene norme preveriti.

Da delavec lahko izpolni normo, mora biti o delu poučen. Če delavec ne zna določenega dela opravljati, ga moramo poučiti, kajti drugače delavec ne bo dosegel norme. Najboljše je, če delavec ve za cel dan naprej, kaj in kje bo delal in ga po možnosti čim manj premeščamo z enega na drugo delo.

Važen je tudi tehnološki postopek — tehnologija, kajti na tem sloni nadaljnja organizacija dela. Tehnološki postopki morajo biti dobro proučeni,

tako da se kasneje med organizacijo dela, ko delo že teče ne menjujejo, kajti to zelo vpliva na efekt dela in delavci ne dosegaajo norme. Stroji posebno če so iztrošeni, ne dosegaajo več efekta (norme). Tako ugotavljam, da stroji, ki so imeli v lanskem letu 10% zastoja, imajo že letos po 20% in še več zastoja (kombajni, kosilnice). Zato bomo morali normative in tehnologijo tudi k temu primerno prilagajati.

To je le nekaj uvodnih, splošnih misli, ki sem jih nakazal o razvoju in problemih študija dela, iz katerih vidimo, da da je to delo zelo obširno in zahtevno.

V. I.

Nova dejavnost veterinarske službe

Kmetijski kombinat Zalec — obrat za kooperacijo je že v lanskem letu pričel načrtno vzrejati prašičke na področju PO Vrnsko in jih kot plemenski material razprodajati po Sloveniji. Pri prodaji pa je moral kupcu poleg tega, da so pasemsko čisti, jamčiti, da so živali zdrave. To se pravi, da ti prašički ne bolujejo za živalskimi kužnimi in zajedalskimi boleznimi. Zaradi tega je KK Zalec celotno zdravstveno varstvo nad njimi poveril Veterinarski postaji Zalec. Poleg strokovnjakov le ta razpolaga tudi s potrebnim instrumentarjem in laboratorijem, ki je za to delo potreben.

V tem letu so bile vse svinje plemensko tuberkulinizirane, sam preizkus je izpadel negativno. Tudi preizkava krvi zaradi bruceloze je bila negativna. Od vseh prašičkov je bilo pregledano blato zaradi glistavosti. Ti pregledi so pokazali dokaj verno sliko higienskih razmer, v katerih rastejo prašički. V hlevih, kjer so te razmere dobre, živali skorajda niso okužene z glistami. Nasprotno pa je pri rejcih, kjer so ti higienski pogoji slabi, močna okužba. Potrebno bo vse okužene živali zdraviti, svinjake pa temeljito očistiti in razkužiti. Rejci, pri katerih se je ugotovilo, da njihovih svinjaki ne odgovarjajo niti najosnovnejšim higienskim zahtevam, bodo morali le te temeljito popraviti, ker drugače pri njih nadaljnja vzreja z zdravstvenega stališča ne bo več mogoča. Slabi, nehigienični svinjaki so vedno leglo novih okužb in zdravljenje je pri njih le gašenje požara.

Vzporedno s tem delom je Veterinarska postaja sporazumno s kmetijsko službo kombinata izdelala podroben načrt

za izkoreninjenje metiljavosti na žalskem območju. Metiljavost je dokaj razširjena bolezen v glavnem prežvekovalcev, povzroča pa jo metljaj, ki se naseli v jetrih in žolčevodu. Tu povzroča na organih težko, nepopravljivo okvaro. Živali prično slabše izkoriščati hrano, hujšajo, mlečnost občutno pade. Takšne živali so v večini primerov tudi jalove. Cilj vsake napredne živinoreje je, da se ta bolezen čimprej izkorenini. Za izkoreninjenje te bolezni pa ni dovolj samo zdravljenje obolelih živali, temveč so potrebni mnogo širši ukrepi, kot so melioracija zamočvirjenih travnikov in pašnikov, iskanje polžev mlakarjev, ki so potrebni za razvoj te bolezni in podobno. Zaradi tega se je v tem letu pričelo pregledovati goveje blato iz vasi Zgornje in Spodnje Grušovlje, Podlog in Gotovlje. Preiskave so pokazale, da je skoraj 80% živali na tem območju okuženih s to boleznijo. V tem letu bodo obdelana še gospodarstva iz Založ in Ložnice. Čim bodo pregledi končani, bodo obolele živali zdravljene, sama kmetijska služba pa bo pričela izvajati na teh področjih potrebne sanacijske posege za izkoreninjenje te bolezni.

In načrti za prihodnje leto? Tudi v naslednjem letu bo veterinarska služba nenehno bdelala nad zdravstvenim stanjem svinj. Tudi zatiranje metiljavosti se bo v naslednjem letu nadaljevalo, saj bodo pregledane vse vasi, ki ležijo v porečju Ložnice in vasi proti Vinski gori.

Plan dela je zastavljen precej na široko, za njegovo izvajanje so dani potrebni materialni pogoji. V kolikor je realen, bo pokazalo naslednje leto.

Vet. Ocvirk Franc

Nevarno je premikanje vagonov z nevarno vlečno vrvo

Razmišljanje o dobri sadni letini

Letošnja sadna letina je rekordna. Da bi tako obrodili sadovnjaki skoraj v celi Sloveniji, zlepa ne pomnimo. Zato moramo skoraj nujno pomisliti na misel, ki postaja že pregovor: hudo je, če je letina slaba, še huje je, če je dobra.

Ali se letos lahko zadovoljimo z ugotovitvijo, da so cene nizke, ker je sadja dovolj? Ali lahko dolžimo za nizke odkupne cene edino trgovino, ki si ustvarja visoke zaslužke?

bolj zahteven, čedalje bolj nastopa s točno določenimi zahtevami po jonatanu, delišesu, komaj je dober še krivopecelj, nikakor pa ne bobovec.

Sortni izbor v naših sadovnjakih je star in zaostaja za potrebami sodobnega sadnega trga in zahtevami potrošnikov za 40—60 let. Ni dovolj ugotavljati, da nekatere novejšje sorte niso okusne, ko pa potrošnik kupuje z očmi.

Kljub navedenim dejstvom, ki so glavni vzrok slabi prodaji kmečkega sadja, je prav, da pogledamo še drugo plat medalje.

Potrošnja svežega sadja je izredno nizka, prav tako predelane ga in sokove ali druge brezalkoholne proizvode iz sadja.

Povprečen Jugoslovan poje 5 kilogramov jabolok na leto. Potrošnje jabolčnega soka skoraj ne poznamo. Čeprav sadje spada med važne sestavine zdrave prehrane, posvečamo temu premalo pozornosti tudi pridelovalci sami. Reklamiranje sadja gre vse preveč v površno smer, to je v doseganje učinka z embalažo, barvo in zunanjim videzom (kar vse pridelke precej podraži na poti do potrošnika). Premajhen poudarek pa daje reklama pomenu sadja za zdravo prehrano.

Zaradi majhne prodaje, bo seveda večja predelava v jabolčnik in žganje. Vendar tudi to ne

bo zvečalo dohodkov kmeta, ker gre tudi to blago čedalje slabše v denar (verjetno se bo to poznalo na večji potrošnji doma).

Posledica letošnje dobre letine in slabe prodaje bo med drugim tudi precej posekanih sadnih dreves. Tega v glavnem ne moremo obžalovati, ker bodo na vrsti najprej drevesa od katerih ni nobene koristi.

Pojavljajo pa se tudi dvomi o smotnosti obnove sadovnjakov. Nesmiselno je pričakovati visoke donose in dohodke z majhnimi stroški, z malo vložnega dela. Sadjarstvo bo dajalo dovolj dohodka proizvajalcu samo ob intenzivni negi takrat, ko bo sadjar primerno strokovno usposobljen vložil v proizvodnjo dovolj sredstev, ko ne bo drevo stradalo, ko bo drevo zaščiteno zanesljivo pred boleznimi in škodljivci.

Glinšek Slavko
dipl. kmet. ing.

Razstavni kotichek z jabolkami vskladiščenimi v hladilnici

Gotovo je, da velika ponudba sadja pritiska ceno navzdol, zlasti še ker je povpraševanje po njem majhno. Slovenci in Jugoslovani pojemo precej manj sadja kot ga v deželah, kjer imajo bolj razvito ne samo industrijo ampak tudi kulturo prehrane.

Trgovina tudi letos, kot vsa druga leta, skuša iztisniti iz položaja čim več — seveda zase. Od tega je ne bodo odvrnili nikakršni pozivi, niti predpisi. Dober trgovec bo vedno skušal za služiti čim več.

Poblize bo treba pogledati takšno sadje, kot ga naše kmetije pridelajo. Gotovo je, da niti 5% letošnje letine iz kmečkih sadovnjakov ne bi mogli izvoziti na noben zahteven tuj trg. In to kljub dejstvu, da imamo letos razmeroma zdravo sadje. Ni niti preveč krastavo od škrlupa, niti preveč napadeno od kaparja. Le zavijač je napravil v nasadih, ki jih poleti niso škropili, običajno škodo.

Seveda ni s tem rečeno, da je več kot 95% letošnje sadne letine samo za predelavo. Vendar je treba upoštevati, da je ob vsaki normalni letini vendar namenjena večina sadja za prodajo potrošniku. Potrošnik pri nas res še ni tako razvajen kot npr. v Zahodni Evropi, a je čedalje

Po moji oceni 4/5—3/4 sadnih dreves v naših sadovnjakih ne pride v poštev za tržno proizvodnjo, ker niso primerne sorte, zlasti ker se da bobovec, ki je močno zastopan, prodati le manjše količine. Zimsko škropljenje ima le manjši vpliv na kvaliteto in izgled plodov. Brez poletnega škropljenja pa ni mogoče v normalnih letih ohraniti sadežev zdravih in nepoškodovanih. Deset odstotkov poškropljenega sadnega drevja v poletnem času enkrat ali dvakrat je le malenkost proti škodi, ki jo povzročajo bolezni in škodljivci.

Gnojenje in prehrana sadnih dreves je izredno pomanjkljiva. Posledica je izmenična rodnost. Drevje zarodi v enem letu bogato in je polno, drevo pa nima dovolj hrane, da bi ustvarilo rodne prste za prihodnje leto, če je drevo zelo sestradano izostane pridelek celo dve leti. Pridelek v sadnem letu, ko so plodovi gosto razporejeni na vejah, pa je droben in manj kvaliteten.

Pomanjkanje rezi, redčenje ali pomlajevanje v starejših nasadih oziroma goste krošnje in mnogo suhih vej je vzrok slabi kvaliteti. Posledica zanemarjanja in goste krošnje pa so slabo obarvani plodovi, le redko zdravi, krmežljavi.

Maloprodajna dejavnost obrata Mesnine

Rast prebivalstva, povečanje kupne moči v potrošniških središčih bivšega celjskega okraja in s tem tudi večja potrošnja mesa in mesnih izdelkov ter povečanje načrtnega pitja živine za domači trg in izvoz so narekovali potrebo po izgradnji industrijske klavnice v Celju.

Stara klavnica na Teharski cesti je bila zgrajena v začetku tega stoletja za potrebe mesta Celja in ni bila več kos tem povečanim zahtevam, ker je imela premale kapacitete in je bila dotrajana. Nahajala se je na lokaciji, ki je bila po urbanističnem načrtu predvidena za izvedbo regulacije Voglajne kot osnove za ureditev železniškega in prometnega vozlišča v tem delu mesta.

Z izgradnjo nove industrijske klavnice v letu 1965 na cesti v Trnovlje pa ni prišlo do bistvenih sprememb le v načinu dela in poslovanju klavnice kot predelovalne enote, temveč je bila s tem dana možnost, da se te kvalitete spremembe odrazijo v maloprodaji kot močni panogi trgovinske dejavnosti obrata. Meso in mesni izdelki morajo biti pripravljani sodobno, čim bolj finalizirani, zdravstveno neoporečni ter nudeni v lokalih, ki odgovarjajo potrebam vedno bolj zahtevnega potrošnika.

Maloprodajna mreža obrata se nahaja na področju občin Celje, Zalec in Hrastnik. Skupno število prodajaln je 32. Od

tega na celjskem področju 18, na žalskem področju 11 in na hrastniškem področju 2 prodajalni. Letni promet znaša okrog 30 milijonov novih dinarjev letno, od tega odpade na: celjsko področje 65%, žalsko 30% in na hrastniško 5%.

Po strukturi odpade na: govedino 27%, teletino 7%, svinino 17%, drobovino 7%, mesne izdelke 18%, suho meso 9%, maščobe 3%, piščance 7% ter ostale artikle (konzerve, sir, surovo maslo itd.) 5%. Dnevno naraščajočemu prometu po svežem mesu, mesnih izdelkih in ostalih artiklih obstoječe prodajalne v večini primerov ne odgovarjajo niti površinsko, niti po tehnični opremljenosti ter jih je potrebno čimprej usposobiti za sodobni način prodaje.

Akumulativnost v predelovalni dejavnosti je nizka in so tako male možnosti v kratkem času dograditi klavnico ter istočasno širiti in izboljšati tudi maloprodajno mrežo. Predelava na Teharski cesti je ekonomsko in tehnično zastarela, za sedanje potrebe premale kapacitete ter ne odgovarja sedanjim potrebam. Zato je potrebno zgraditi novo v sestavi klavniškega objekta. Načrti za novo predelavo so gotovi, krediti odobreni in se bo z gradnjo pričelo že letos. Obrat se zaveda, da je osnova za njegov obstoj in razvoj urejen predelovalni proces, istočasno

(Nadaljevanje na 11. strani)

MLEKO ALI MESO

Vsak živnorejec pazljivo spremlja gibanje cen mesa in mleka ter bolj ali manj hitro reagira nanje z večjim ali manjšim privezovanjem telet za pitanje in telick za pleme.

Nizke cene mesa se poznajo čez 2—3 leta na trgu z manjšo ponudbo pitanelega goveda, kar povzroča ponovno večje privezovanje, več spitanega goveda, večjo ponudbo mesa in nižjo ceno.

Povpraševanje po mleku vzpodbuja naraščanje njegove cene, proizvajalci kupujejo krave, redijo več telic in odprodajajo (v zakol) bikce, ki bi bili primerni za pitanje. Tako se povečuje proizvodnja mleka, cene gredo navzdol (ali ostajajo pri povečanih stroških iste), proizvajalci začno odprodajati krave in privezovati raje bikce za pitanje, s čimer se najprej uravnesijo cene med mlekom in mesom, pozneje pa sproži tak razvoj ponovno povečanje cen mleka.

Takšen razvoj cen mesa in mleka na prostem trgu, ki ga ne motijo drugačni vplivi (poseganje države s planskimi nakupi, hitrejša naraščanje potrošnje enega ali drugega artikla, vpliv izvoza ali uvoza, vpliv cen reprodukcijskega materiala na cene končnih proizvodov: meso ali mleko). Ven-

dar je vplivov več in tako razvoj cen in odnosa med ponudbo in povpraševanjem za meso ali mleko ni vedno v tako enostavnem razmerju.

Goveje meso je najbolj cenjen vir živalskih beljakovin v prehrani Evrope in Amerike. Potrošnja tega blaga je tudi skoraj v vseh deželah najvišja, a povpraševanje po govedini še vedno narašča. Cene govedine (vključno s teletino) so vedno precej nad ravni ceno ostalega mesa.

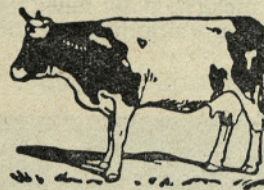
Mleko pa je nasprotno najcenejši vir živalskih beljakovin. Skoraj celotna Evropa ima že več let težave z višji proizvodnje mleka in mlečnih izdelkov (že nekaj let lahko bremo v Zahodnoevropskih časopisih) o zalogah, »rekah mleka«, »gorah masla«. Proizvodnja mleka pa se še povečuje, kajti le tako je mogoče dosežati nižjo proizvodno ceno in več dohodka.

Trenutno je eden najbolj perečih problemov kmetijske politike skupnega trga šestih držav prav zmanjšanje proizvodnje mleka in povečanje reje pitane govede. Sprejet je bil že sklep o premiranju zakola krav molznic. Kmet, ki odproda kravo v zakol, dobi poleg klavne cene še 80 DM (okrog 280.000 S-din) premije od drža-

ve na 1 kravo (velja za najmanj 2 in največ za 10 krav).

Gotovo je, da bodo takšne premije zmanjšale količino proizvedenega mleka. Vprašanje pa je koliko bo to vplivalo na povečanje proizvodnje mesa. Celotno skupno evropsko tržišče (šesterica) občuti namreč že pri sedanjem številu krav pomanjkanje telet za pitanje. Največji uvoznik je Italija, ki jih uvaža razen s področja šesterice (samo iz Zahodne Nemčije preko 500.000 letno) iz Anglije, pa tudi iz Jugoslavije. Raje uvažajo mnogo telet in ščitijo svoje pitanje pred tujo konkurenco z visokimi cenami, kot pa bi uvažali več že spitanega goveje živine.

Pri zmanjšanem številu krav bo nastopilo razumljivo nadaljnje zmanjšanje števila telet, zato tare načrtovalce kmetijske šesterice razumljiva skrb, kako rešiti ta zapleteni

problem. Ni preveč verjetno, da bo problem rešen hitro, zato ostaja upanje, da bo skupni trg šesterice še precej časa navezan na dodatni uvoz govedine od zunaj.

Pri nas je kriza v proizvodnji in prodaji pitanelega goveda predvsem v letu 1968 in letos v prvem polletju povzročila manjše privezovanje telet za pitanje in večjo usmerjanje v proizvodnjo mleka. Odkup mleka se je na našem področju povzpela od neznatnih količin v letu 1965 na preko 3.000.000 l predvidoma letos. V letošnjem letu pa je pomanjkanje pitanelega goveda povzročilo že znatno znižanje njegove odkupne cene in pitanje postaja ponovno rentabilnejše od proizvodnje mleka.

Precej kmetov se preusmerja v proizvodnjo mesa — precej jih že niha v odločitvi.

Na odločitev bo vplival predvsem nadaljnji razvoj cen mesa in mleka. Napovedi so tvegana stvar. Vendar je jasno, da sedanje večje privezovanje telet za pitanje ne bo vplivalo na zmanjšanje cene pitanelega goveda že v letu 1970, razvoj dogodkov na trgu šesterice pa bo verjetno omogočal določen izvoz tudi za daljše obdobje. Tudi še vedno razvijajoči se turizem bo vplival na večjo potrošnjo govedine predvsem

kvalitete in na večjo raven cen. Cene mleka bodo tudi v prihodnjem obdobju odvisne predvsem od razmerij med potrošnjo in proizvodnjo doma.

Kljub hitremu naraščanju proizvodnje na našem področju in še na nekaterih v Sloveniji ne moremo govoriti pri nas o presežkih mleka. Celo obratno! Zaznamujemo že prenehanje naraščanja proizvodnje, celo upadanje. Potrošnja pa kaže, še vedno trend naraščanja. Nekateri mlekarne so na tak razvoj na trgu mleka že reagirale s povečanjem odkupnih cen.

Prehod iz ene usmeritve v drugo ni enostaven in poceni. Vzreja primerne črede molznic, opremljanje lastne mlekarne z molznim strojem ni mogoče v kratkem času niti z majhnimi stroški. Zato je neumestno ob vsaki spremembi cene opuščati ali bistveno zmanjševati proizvodnjo mleka.

Res je, da cene na našem tržišču občutno nihajo (oziroma razmerja med cenami posameznih proizvodov). Vendar je res, da se ni mogoče praktično prilagoditi s proizvodnjo visokim cenam dokler ni zanesljive službe, ki bo ta nihanja napovedovala in omogočala večjo prilagojevanje proizvodnje. Zato se pogosto zgodi, da se proizvajalci ob konjunkturi določene proizvodnje množično »zaletijo« vanjo in proizvodom sami zbijajo ceno.

To je vsekakor razlog, ki govori proti hitremu in zlasti pogostemu preusmerjanju proizvodnje tudi v današnjih nestalnih tržnih razmerah. Boljši dohodek je praviloma mogoče dosežati zlasti pri kmetijskih panogah, ki zahtevajo daljše obdobje vlaganj vanje s premissljenim vlaganjem, ki omogoča višjo produktivnost dela, predvsem pa z povečano kakovostjo osnovnih sredstev, ki služijo za proizvodnjo (krave, nasadi ipd.).

Sklep:

Za proizvajalce, ki so že opremljeni za mlečno proizvodnjo, je najbolj smotno, da svojo proizvodnjo izpopolnjujejo (če imajo dovolj krme in prostora je gotovo smotno privezovanje bikcev za pitanje). Popolnoma nesmotno pa je zmanjševanje ali opuščanje proizvodnje. Proizvajalci, ki so se usmerili v pitanje večjega števila bikcev, kot proizvedejo telet doma, je trenutna cena (oziroma razmerje cen do mleka) vzpodbudna za še večji razvoj proizvodnje.

Glinšek Slavko
dipl. kmet. ing.

(Nadaljevanje z 10. strani)
pa ima v vidu, da trg daje impulsi vsaki proizvodnji, tako tudi predelovalni ter da vsako drugo gledanje na gospodarske pojave povzroča negativne posledice. Kaj koristi še tako vsestransko urejena proizvodnja, če ni trga oziroma, če je trg s temi artikli nasičen. Priznanje oziroma vrednotenje vloženega dela se meri s prodajo, torej na trgu, kjer veljajo tržne zakonitosti.

Zato je obrat kljub navedenim težavam pristopil k povečanju in izboljšanju prodajal. Lastna investicijska sredstva za to niso zadostna. Podjetje je uvidelo potrebo po širjenju maloprodajne mreže in angažiralo v ta namen skupna investicijska sredstva in preskrbelo dolgoročne kredite. Lansko leto sta bili preurejeni 2 klasični prodajalni v samopostrežni tip. Ena v Celju in ena v Žalcu. Uspeh ni izostal, promet v teh prodajalnah se je v najkrajšem času skoro podvojil, kar je znak, da naš potrošnik želi nov način prodaje pakirane mesa in da je bila investicija gospodarsko upravičena. V Ljubljani je podjetje kupilo lokal. Adaptacija in ure-

dite bo končana drugo leto ter bo obrat nudil svoje proizvode tudi v našem največjem potrošniškem središču. V načrtu je še širjenje maloprodajne mreže prvenstveno na domačem področju, tj. na celjskem in žalskem pa tudi drugod, kjer za to obstojajo ekonomski pogoji.

Vzrok znižanja živinskega fonda in manjše ponudbe svežega mesa je tudi v premali obdelavi domačega trga in enostranski usmerjenosti na zunanjem tržišču. Predelovalna podjetja pri nas so posvetila premalo pozornosti večanju maloprodajne dejavnosti, kot najsigurnejši obliki prodaje. Prehitela jih je splošna trgovska mreža in predelovalna podjetja iz drugih področij. Tako v času izvoznih omejitev niso mogla odkupiti vse živine iz načrtne in ostale proizvodnje po cenah, ki bi živnorejce stimilirale za nadaljnjo povečano proizvodnjo. Če hočemo, da bo čimprej vzpostavljen normalen odnos med proizvodnjo in potrošnjo mesa, je potrebno doseči stalnost v prodaji, to pa pomeni imeti močno maloprodajno dejavnost.

Vizovišek Drago, dipl. ec.

ZA BOLJŠE DELOVNE POGOJE

Ze pri lanskoletnem sistematičnem pregledu delovnih prostorov je služba za varstvo pri delu po občutku ugotovila, da pri tehnološkem postopku predelave krmil v DE Mešalnica krmil, na posameznih delovnih mestih, prevelika koncentracija prahu v ozračju ogrožna normalno in zdravo delo. Ta ugotovitev je povzročila nujnost po uradni oziroma strokovni ugotovitvi karakterja zapašenosti. Vodstvo enote je pri tem pokazalo vse razumevanje in je takoj izstavilo naročilo za opravilo tovrstnega dela.

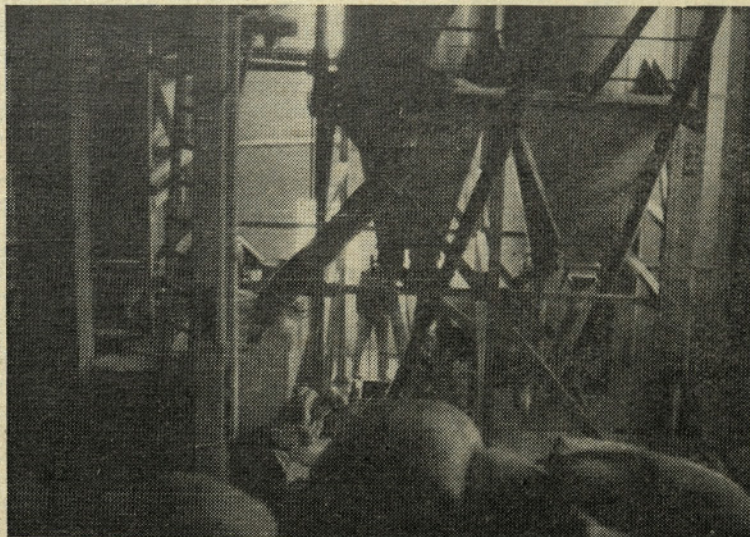
Ker služba za varstvo pri delu v podjetju ne razpolaga z ustreznim inventarjem za ugotavljanje kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklimi v delovnih prostorih, je služba to naročilo odstopila Zavodu za zdravstveno varstvo, oddelku za medicino dela v Celju. Ta je s sodelovanjem naše službe 17. septembra letos realiziral naročilo in opravil meritve, kot jih zahteva III. poglavje pravilnika o periodičnih preizkvah kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklimi. Po opravljenih meritvah v Mešalnici smo izkoristili priložnost še za izmero zapašenosti na nekaterih delovnih mestih v DE Hmezad.

Na podlagi ogleda, meritev in analize ugotovljenih vrednosti ekoloških faktorjev delovnega okolja na posameznih delovnih mestih v Mešalnici in Hmezadu dajemo naslednji opis:

I. Splošne ugotovitve:

Kmetijski kombinat Zalec pripravlja v svoji »Mešalnici« mešana krmila razne sestave, pri čemer uporabljajo koruzo, ribjo moko, mesno in krvno moko, ječmen in druge žitarice. Material se najprej premeša v drugem nadstropju, zatem se v spodnjih nadstropjih meša in ga polni v vreče. Material se melje v posebnem mlinu — kladivarju v pritličju.

V Hmezadu smo opravili ogled in meritve v 10. nadstropju, kjer hmelj vlagajo in v 9. nadstropju pri prebiranju na tekočem traku.

Notranjost Mešalnice krmil

Zaradi boljše primerjave smo opravili meritve zapašenosti tudi izven stavbe na prostem.

II. Meritve zapašenosti:

Odvzem vzorcev zapašenega ozračja na posameznih delovnih mestih smo opravili z membranskimi filtri, pri čemer smo se za vsesavanje poslužili ročne črpalke zahodnonemške proizvodnje Dräger, M 21/31 št. 1084/68. Pri tako zbranih vzorcih smo lahko določili celoto prašnih delcev v ozračju.

Z mikroskopsko preiskušnjo zajetih vzorcev smo definirali delce po velikosti na manjše in večje od 5 mikronov. (1 mikron je tisoči del milimetra).

Tako dobljene rezultate za posamezne vzorce smo lahko primerjali s podatki, ki jih navaja JUS za zdravstveno zaščito pri delu, v katerem se navajajo MDK škodljivih snovi v atmosferi delovnih prostorov in drugih delovišč.

Na podlagi pregleda in izračunov na zajetih vzorcih, ki smo jih odvzeli dne 17. 9. 1969 med 10. in 11. uro med normalnim obratovanjem v »Mešalnici« in sušilnici hmelja, smo za posamezna delovna mesta prišli do naslednjih rezultatov:

Merilno mesto	Vseh delcev	od 5 mikronov		
		večjih delcev	manjših delcev	
1. V pritličju pri polnjenju mlina kladivarja	3.509	960	2.549	*
2. Pri polnjenju vreč	4.304	979	3.325	*
3. Pri komandnem pultu v pritličju	2.031	480	1.551	
4. V drugem nadstropju pri predmešalcu ob saržiranju di-fosfata	4.618	887	3.731	*
5. V pritličju po prostoru med delovnimi mesti (poprečje)	1.478	425	1.053	
6. Zunaj na prostem zahodno od mešalnice na razdalji 50 m ob progji Celje—Zalec	277	37	240	V
HMEZAD				
7. V 10. nadstropju pri vlaganju hmelja	2.845	207	2.145	*
8. V 9. nadstropju pri prebiranju hmelja na tekočem traku	997	369	628	

Merila je Irena Šušterič-Plaskan, kemolaborant, laboratorij-ski tehnik zavoda. Za čas meritve je bilo vreme lepo. Ob 7. uri zjutraj je znašal pritisk zraka 744 mm Hg pri temperaturi +14,5° C. Do poldneva je pritisk malenkostno popustil na 733 mm Hg pri zvišanju temperature na 24° C. Pri prašnih delcih v »Mešalnici«, ki se nahajajo v delovnem ozračju, gre za fine delce ribje in mesne — krvne moke, koruze in drugih žitaric.

V Hmezadu so drobni delci v glavnem rastlinskega porekla. Vse te snovi se smatrajo po naših standardnih predpisih glede zapašenosti delovnih prostorov kot interne materije, ki niso strupene (ne toksične). Za te nam JUS dovoljuje 1.750 prašnih delcev na 1 cm³ delovne atmosfere (so prekoračitve označene).

Na podlagi dobljenih rezultatov, pri čemer je treba upoštevati samo števila prašnih delcev manjših od 5 mikronov, vidimo, da dobljene vrednosti prekoračujejo število veljavnega standarda samo pri polnjenju vreč in v drugem nadstropju pri predmešalcu v »Mešalnici«.

V »Hmezadu« je samo malenkostno povišana zapašenost pri vlaganju hmelja.

V uvodu že omenjenega standarda se tudi navaja, da MDK vrednost (maksimalno dovoljena koncentracija), določene z omejenim standardom se ne nanašajo na atmosfero naselbin v okolici delovnih prostorov in delovišč, ker bi bilo prebivalstvo v tem primeru izpostavljeno dalj časa kot 8 ur in ker bi tem koncentracijam bile izpostavljene tudi občutljive osebe (otroci, bolniki, starejše osebe, itd.).

MDK — vrednosti posameznih škodljivih snovi za ozračje naselbin so praviloma 3 do 10-krat manjše od MDK — vrednosti teh istih snovi za ozračje delovnih prostorov in delovišč.

Na podlagi zgoraj navedenega kriterija in z ozirom na to, da gre pri prašnih delcih za snovi, ki jih smatramo kot inertne (dovoljeno je 1.750 prašnih delcev), bi torej dovoljeno število prašnih delcev znašalo $1/3$ do $1/10 \times 1.750 = 583$ do 1.750 p. d na 1 cm³.

Po najstrožjem kriteriju sodeč presega torej zapašenost okolja samo malenkostno higiensko zdravstvene normative po našem standardu (oznaka V).

Zaključek

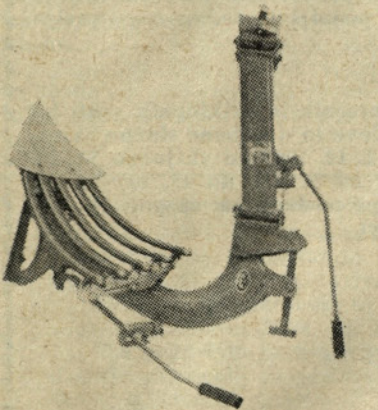
Zapašenost v »Mešalnici« presega dovoljene MDK koncentracije po JUS samo na najbolj eksponiranih delovnih mestih (označenih z *).

Zapašenost v »Hmezadu« in v okolju »Mešalnice« presega samo malenkostno dovoljene higiensko zdravstvene norme, ki pa še lahko reaktivno vplivajo na zdravje človeka.

Ker smatramo, da se zapašenost na posameznih delovnih mestih da znižati že brez posebno velikih stroškov, zahteva služba za varstvo pri delu asanacijo predmetnih obratov z ustreznimi tehničnimi posegi in sicer z izboljšanim lokalnim odsesavanjem in zatesnitvijo vseh nepotrebnih odprtih pri strojnih in transportnih instalacijah.

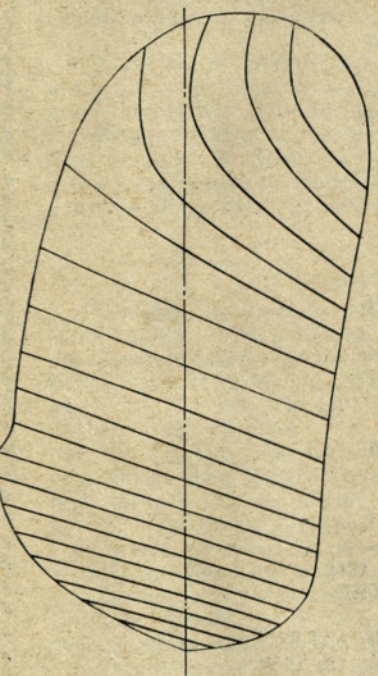
Razvoj pluga na Japonskem

Japonsko kmetijstvo je karakteristično po malih kmetijah, ki jih intenzivno obdelujejo. Na teh zemljiščih pa uporabljajo 3 milijone enosnih in 50.000 dvoosnih traktorjev. Zaradi ekstenzivne uporabe roto-kultivatorjev uporabljajo sedaj pri intenzivni in globoki obdelavi vse vrste plugov. Razni poizkusi v oranju so na Japonskem zelo razširjeni. Namen teh je rešiti problem, kako najbolje pripraviti zemljo pred saditvijo riža na poplavljenih njivah.

Obračalni plug s plastično plužno desko za enosni traktor

Podobno kakor drugo kmetijsko orodje, se je tudi njihov plug izoblikoval na tak način, kakor so ga najbolj uporabljali. Sedaj na Japonskem upo-

Profilograf tradicionalnega japonskega pluga

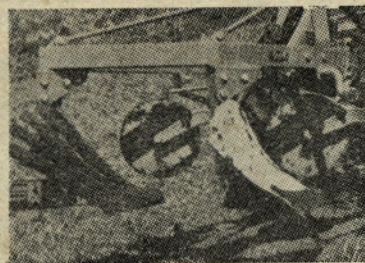
rabljajo dve vrsti plugov, to je tradicionalni japonski plug in evropski plug. Japonski plug ima dolgo zgodovino in bi ga lahko definirali kot azijski ali tako imenovani ARD plug. Na sliki je prikazan mali obračalni plug s prerezano plužno desko, izdelano iz plastične mase, ki je namenjen za enosne traktorje. Ta je nastal iz tradicionalnega japonskega pluga pod vplivom evropskega pluga. Ima bolj raven in širši lemež kakor starejši japonski plug. Res je, da njegova oblika izvira iz tradicionalnega japonskega pluga, funkcionalnost pa mu je dal evropski plug. To je hibrid-križanec obeh tipov. Njihov plug, ki je namenjen enosnemu traktorju, mora imeti naslednje karakteristike: majhen vlečni odpor, veliko globino obdelave, dobro drobljenje plastnic, majhna teža in relativno majhno brzino oranja. Stari japonski tradicionalni plug je bil po obliki zelo podoben ARD plugu. (Na sliki je njegov profilograf). Njegov lemež ni (horizontalen) raven, ampak ukrivljen in brazda nima pravokotne oblike. Delovni obseg je manjši od širine pluga, ker se prekrivajo brazde med seboj.

Brazda se pri takem oranju visoko dvigne, prevrne in zdrobi. Zaradi ozke brazde je potrebno večje število obhodov in tako se zmanjša njegov učinek. Naslednja dela kot so branjanje in ostala predsetvena priprava riževih polj pa se lažje in hitreje opravljajo. Imajo pa tudi evropski plug, ki nasprotno od njihovega dela pravokotne brazde z večjim učinkom. Slabše pa drobi zemljo v primerjavi s tradicionalnim japonskim plugom in roto-kultivatorjem. Problem je tudi v tem, da ta mali plug plitveje orje. Z razvojem enosnih traktorjev na Japonskem prihaja vedno bolj do izraza zahteva po plugu, ki ima večji učinek, majhen odpor in lahko globlje orje. To je vzrok, da so začeli izdelovati hibridni plug (narejen je iz japonskega in evropskega pluga z ravnim in večjim lemežem). Tak plug tudi dobro drobi zemljo. V predsetveni pripravi poplavljenih riževih polj, orjejo s takimi plugi na njivah, ki so pripravljene.

Japonski plug, ki ima trikotni lemež in zelo prerezano desko, se lahko uporabi tudi za oranje, pri katerem se brazde vračajo nazaj (slika 1). Pre-mična prerezana plužna deska ustvarja tudi manjši odpor kakor klasična deska in je zelo prikladna za težka zemlji-

šča. Plužno desko lahko pre-maknemo z zadnjo ročico. Tudi jarki za namakanje na riževih poljih se lahko strokovno zorjejo s takim plugom.

Za adhezijska zemljišča (to je zemlja, ki se zelo nabira na plugu in orodju) kot so vul-

Primer prijemanja zemlje na plastični plužni in jekleni prerezani plužni deski

kanske in težke zemlje, je bolj primerna plužna deska narejena iz plastične mase. Na sliki 3 vidimo prijemanje zemlje — adhezijsko na plužni in

jekleni prerezani plužni deski. Koeficient prijemanja vulkan-skega zemljišča na plastično plužno desko je okrog 0,3 (zelo majhen) v primerjavi s koeficientom prijemanja na istem zemljišču na jekleno plužno desko, ki znaša 0,7. S tem se seveda zmanjša vlečni odpor pluga. Za plastične plužne deske dajejo v Japonski tudi garancije, da se masa ne izrabi več kakor 1 mm, če zorjemo 10 ha zemlje. Izpopolnjevanje obdelovanja zemlje na Japonskem je zelo povezano z izpopolnjevanjem roto-kultivatorja. Pri pripravi zemlje za setev je roto-kultivator aktivno in plug pasivno orodje. Zelo uporabljajo roto kultivatorje, ker s temi zelo hitro pripravijo zemljo za setev. Imajo tudi kombinirano orodje, to je plug in roto kultivator kot en traktorski priključek. S takim orodjem je možno najhitreje pripraviti zemljo za setev in razsaditev.

P. B.

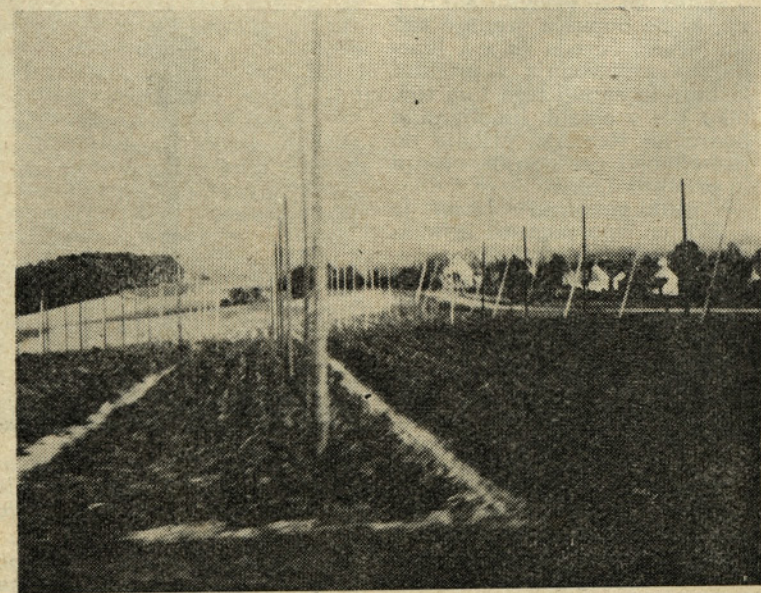
Obiskali smo največje hmeljarsko področje v Zahodni Nemčiji

HALLERTAU

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Zalec je, kot je že skoraj tradicionalno, organiziralo po dveh letih strokovno ekskurzijo od 27. 9. do 29. 9. in jo združilo tudi s prijetnim.

Izletnikov avtobus nas je odpeljal od doma po gosti megli skozi Dravograd tako zgodaj, da smo v Celovcu srečevali ljudi, ki so hodili ob šestih v službo.

Iz Lienza smo se odpeljali po novi cesti, ki skozi Felbertauern tunel zelo skrajša pot proti severu. Poprej je bila edina cesta čez Veliki Klek. Nova cesta pa je kot iz sna prebudila kraje ob gornjem toku reke Isel, ki je pri že skoraj pozabljenem mestecu Matri čudovito meliorirana. Nova cesta je dolga 40 km (Nadaljevanje na 14. strani)

Značilnost pokrajine največjega hmeljarskega področja Zahodne Nemčije — Hallertau

lometrov, sam predor pa je dolg 5,2 km in čisto je raven. Na drugi strani prečkamo reko Salzach in se za kratek čas ustavimo v Kitzbühlu. Pri Kufsteinu zapeljemo na novo 4-stezno avtostrado in po njej do Münchena. Ker je čas oktoberfesta, so vsi hoteli polni. Imamo srečo in se nastanimo v dveh hotelih.

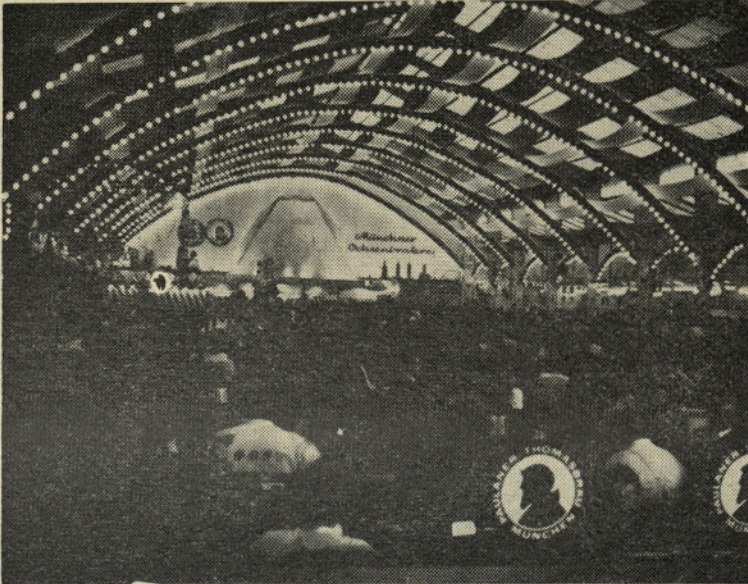
Sredi popoldneva istega dne smo pohiteli v Hallertau. V Neuhausenu pri Mainburgu nas je že čakal predsednik EHB g. Leon Höfer s spremstvom na

bi taborišča že zdavnaj ne bilo, če bi ob njem ne stala ena izmed številnih ameriških baz.

Zelo zanimiv je bil ogled mesta, kljub temu, da smo si ga ogledali le iz avtobusa.

Hitro rastoje olimpijsko naselje, vas in stadion smo si ogledali z 290 m visokega olimpijskega stolpa, ki stoji ob robu naselja pri že zgrajenem pokritem drsališču. Tu bo leta 1970 olimpijada.

Našo pozornost so pritegnila satelitska mesta, ki jih grade

Taka je notranjost ene izmed pivnic na oktoberfestu v Münchenu

lastnem dvorišču. Deset minut pred nami so se od tod odpeljali celjski bančniki, ki jih je vodil Božo Jurak.

Pri g. Höfterju smo si ogledali obiralni stroj firme Wolf in sušilnico. Tudi hmeljišča smo si ogledali, a le bolj od daleč, ker nas je preganjal čas. G. Höfter ima 130 ha zemlje, od tega okrog 20 ha hmeljišč.

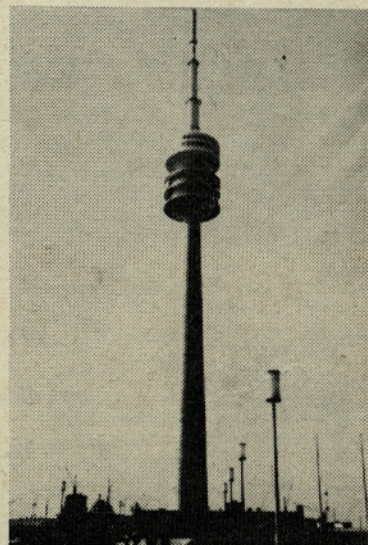
Hallertau je valovita pokrajina, ki ne dopušča gradnje večjih žičnic. Seveda je vsa hmeljarska proizvodnja v privatni lastnini in zaradi tega tudi tod, tako kot v ostalih hmeljarskih področjih Nemčije, prihaja do raznolikosti pri strojih, orodju in pri škropljenju.

V veliki gostinski sobi nas je g. Höfter lepo pogostil in nam dalokusiti pivo iz lastne pivovarne. V prijetnem razgovoru smo izmenjali izkušnje in se kmalu poslovili kot stari prijatelji.

V nedeljo, 28. 9., smo obiskali Dachau. Le-ta je sedaj tako urejen, da bi ga nepoučeni obiskovalec ob prvih vtisih skoraj zamenjal za udobno bivališče delavcev. Krematorij, galerije slik v prejšnji upravni stavbi, sedaj muzeju, in neme številke, ki ne drže, dajo slutiti grozodejstva, ki so se tu dogajala.

Po obnašanju domačinov so-deč, saj nobeden »ne ve«, kje je taborišče, sem dobil občutek, da

v bližini Münchena. To so moderna naselja z velikimi stavbami, trgovinami, igrišči. Znan pa so tudi po »zelenih vdovah«, ki so precej na slabem

Olimpijski stolp v olimpijskem naselju v Münchenu. Naselje pospešeno gradijo za olimpijado 1972

glasu, mislim, da ne čisto po svoji krivdi. Ker je do mesta 10 in več kilometrov, gost promet, v mestu pa »lahko« živ- (Nadaljevanje na 15. strani)

IZ OBČINSKE listnice

OBVESTILO

o podaljšanju registracije motornih in priklopni vozil za leto 1970.

I.

Po določitih pravilnika o registraciji motornih in priklopnih vozil (Uradni list SFRJ, št. 20/67) so dolžni vsi lastniki motornih in priklopnih vozil (osebni avtomobili, tovorni avtomobili, traktorji, tovarne prikolice, motorna kolesa, mopedi), katerim je do 31. 12. 1969 potekla veljavnost prometnega dovoljenja, podaljšati redno registracijo za leto 1970.

II.

Podaljšane registracije motornih in priklopnih vozil bo opravil oddelek za splošne zadeve in družbene službe Skupščine občine Zalec v času od 2. 12. 1969 do vključno 30. 12. 1969, vsak dan, razen sobote od 9. ure do 15. ure in ob sredah od 17. ure do 19. ure, po naslednjem razporedu:

1. KRAJEVNE SKUPNOSTI
ANDRAZ,
PONIKVA,
GALICIJA
— dne 2. 12. 1969.
2. KRAJEVNA SKUPNOST
BRASLOVČE
— dne 3. 12. 1969.
3. KRAJEVNE SKUPNOSTI
GOTOVLJE,
LETUS,
VINSKA GORA
— dne 4. 12. 1969.
4. KRAJEVNA SKUPNOST
GRIZE
— dne 5. 12. 1969.
5. KRAJEVNI SKUPNOSTI
GOMILSKO,
LIBOJE
— dne 8. 12. 1969.
6. KRAJEVNA SKUPNOST
PETROVČE
— dne 9. 12. 1969.
7. KRAJEVNE SKUPNOSTI
ŠEŠČE,
TABOR,
TRNAVA
— dne 10. 12. 1969.
8. KRAJEVNA SKUPNOST
PREBOLD
— dne 11. 12. 1969.
9. KRAJEVNA SKUPNOST
POLZELA
— dne 12. 12. 1969.
10. KRAJEVNA SKUPNOST
ŠEMPETER
— dne 15. 12. 1969.
11. KRAJEVNA SKUPNOST
VRANSKO
— dne 16. 12. 1969.
12. KRAJEVNA SKUPNOST
ŽALEC
— dne 17. 12. in 18. 12. 1969.
13. AVTOPREVOZ ŠEMPETER
— dne 19. 12. 1969.
14. KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC
dne 22. 12., 23. 12. in 24. 12. 1969.

(Nadaljevanje na 15. strani)

Razgovor s kooperanti

Zvedel sem, da si je kooperant Skafar Anton v Zalogu kupil novo siloreznico in predlagal vodji kooperacije v Gotovljah tovarišu Kralj Vladotu, da bi ga obiskala.

Komaj sva zavila na dvorišče, je kooperant Skafar Anton odložil metlo in izpred hleva odzdravil in že smo zavili okrog čebelnjaka in si ogledovali dva nova silosa. Vsak silos sprejme 40 m³ silaže.

»Pri nas, saj tako sami vidite, imamo močvirna tla. Sploh pa je vso porečje Ložnice zelo mokro. Če bi jo regulirali in speljali drenaže, bi bilo verjetno bolje. Sedaj na teh tleh še najboljše uspeva koruza. Zato sem se odločil za gradnjo silosov. Tudi nekateri sosedje so uvideli, da je silos pametna stvar. Bizjak Ivan iz Gotovelj si je zgradil že en silos, drugega si še pa bo. Prav

tako imata po en silos Kuder Stanko in Rehar Helena. Oba sta iz Zaloga. Pa še več bo takih,« je razložil podjetni gospodar.

Pripomnila sva, da želiva videti siloreznico in kaj več slišati o njej.

Stopili smo pod skedenj, kjer je stala siloreznica že pripravljena za prezimovanje. Odkrili smo jo in si jo ogledali od bliže. Takole nam je dejal gospodar: »Najprej sem nameraval kupiti siloreznico firme Alfa-Laval, a sem si premislil in ni mi žal. To, ki jo imam sedaj, je BLASIUS — firme EPPLE iz WELSA — AVSTRIJA. Velik voz silažne koruze zreže in potisne v silos v pol ure. Tako smo napolnili en silos v enem dnevu, ob boljši organizaciji dela ga bomo pa še prej. Cena siloreznice 940.000 din je za enega lastnika precej visoka z ozirom na kra-

tek čas obratovanja. Dogovoril sem se z Bizjak Ivanom, Kuder Stankom in Rehar Heleno o ustanovitvi nekake skupnosti, ki bo po potrebi in dogovoru izkoriščala siloreznico in si delila tudi stroške.«

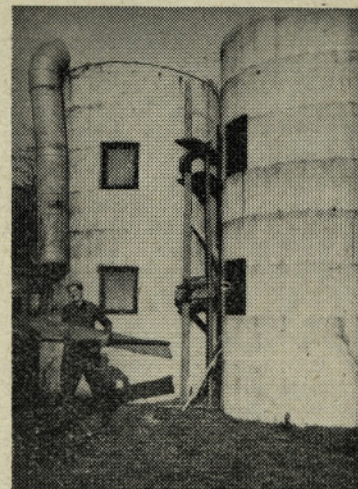
Tovariš Kralj Vlado pa pravi, da bodo prihodnje leto ustanovili takšno skupnost na Ponikvi, če bo potreba in želja pa še kje drugje.

Kooperacija Gotovlje ima na razpolago železne modele za gradnjo silosov in sicer za 40 m³ in 50 m³ silaže.

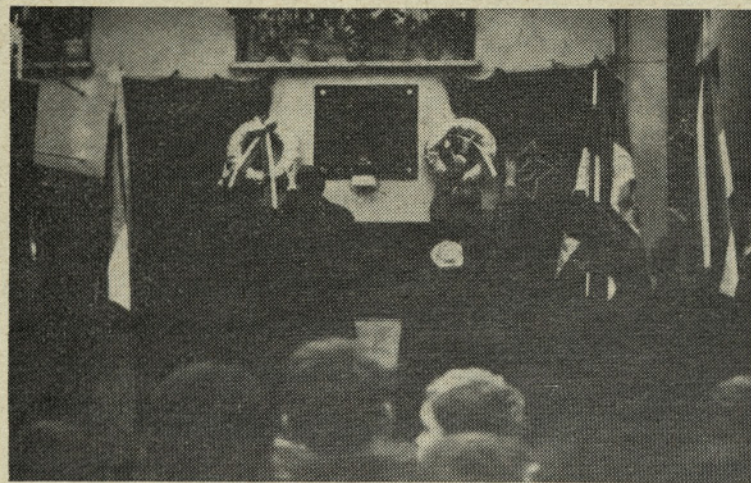
Ogledali smo si še hlev, v katerem stoji 10 krav, 4 teličke in 2 bikca. Poleg novega traktorja Steyer je še pri hiši konj. Gospodar dnevno razvozi s katrcu nad 50 l mleka.

Ni mi žal, da sem obiskal kmeta, ki je na najboljši poti, da se razvije v specializiranega proizvajalca.

Lep pozdrav urednik!

Kooperant Skafar Anton pred novima polnima silosima

Na Hlibarjevi domačiji v Gornji vasi pri Preboldu so 8. novembra odkrili spominsko ploščo v čast in spomin štirim Hlibarjevim, ki so padli in umrli za svobodo

(Nadaljevanje s 14. strani)

Zamudniki, ki iz upravičenih razlogov ne bodo mogli podaljšati registracije v rednem času, lahko to storijo od 25. 12. 1969 do vključno 30. 12. 1969.

Registracija motornih in priklopnih vozil bo v prostorih Skupščine občine Zalec (II. nadstropje, soba št. 54).

Vsa pojasnila in tiskovine v zvezi s podaljšanjem registracije motornih in priklopnih vozil, dobijo stranke vsak dan v sprejemni pisarni.

III.

Za podaljšanje registracije motornih in priklopnih vozil je vsaka stranka dolžna priložiti:

- priglasnico, ki mora biti čitljivo napisana;
- potrdilo o obveznem tehničnem pregledu, s katerim je ugotovljena brezhibnost vozila;
- potrdilo o plačani pristojbini za javne ceste (cestnina);
- potrdilo o vplačilu obveznega zavarovanja AO;
- upravna taksa v znesku 14 din (kolek);
- zasebni lastniki tovornih avtomobilov in prikolic ter kombi vozil morajo predložiti potrdilo, da so vplačani vsi zapadli davki in prispevki.

IV.

Podaljšanje registracije je obvezno za tiste lastnike motornih in priklopnih vozil, katerim bo veljavnost prometnega dovoljenja potekla 31. 12. 1969.

Pripominjamo, da se bodo neregistrirana vozila, za katera se ni v 30 dneh po preteku veljavnosti prometnega dovoljenja zahtevalo podaljšanje registracije, črtalo iz evidence registra vozil in odvzele registrske tablice.

Skupščina občine
Zalec

OBVESTILO

Oddelek za splošne zadeve in družbene službe Skupščine občine Zalec ponovno poziva vse imetnike vozniških dovoljenj, katerim je po 29. členu pravilnika o vozniških dovoljenjih (Uradni list, SFRJ, št. 30/67) potekla veljavnost pred 20. 7. 1967, da lahko podaljšajo veljavnost še do vključno 30. 12. 1969.

Po tem roku ne bo več možno podaljšati veljavnosti vozniškega dovoljenja. Taka vozniška dovoljenja bodo po tem datumu razveljavljena in črtana iz evidence. Imetnik takega vozniškega dovoljenja bo lahko dobil novo vozniško dovoljenje po splošnih pogojih, ki so predpisani za izdajo vozniškega dovoljenja (ponovni vozniški izpit).

Zaradi tega pozivamo vse tiste imetnike, katerim je veljavnost vozniškega dovoljenja potekla, da v svojem interesu čimprej podaljšajo veljavnost.

Vse informacije v zvezi s podaljšanjem vozniških dovoljenj dobite v sprejemni pisarni Skupščine občine Zalec.

(Nadaljevanje s 14. strani)

ljenje, možje najemajo v središčih mest sobice in se vračajo domov le ob koncu tedna, če se. Žene samevajo in ni čudno, če se kateri porodi tudi kaka »pregrešna« misel.

Oktoberfest — ponos vseh Bavarcev — je name napravil slab vtis. Kratko bi ga definiral: evropski simpozij sejemskih zabaviščnikov (toboganov, vrtiljakov, strelšč, gugalnic, hiš strahov, osladnih varietejev ... in pitje piva do onemoglosti). Tako zdržujejo drago zabavo s še dražjo pijačo in jedajo.

V velikih halah igrajo godbe, ki si nič ne ženejo k srcu, če ni vse tako, kot je zapisano v notah. Samo da je takt. Na velikih tablah imajo napisano, tako npr. Ochsen — Braterie: »Do danes smo spekli 27 volov«, toliko piščancev in toliko in toliko, skratka, morje piva.

Od srca smo se nasmejali nemu od naših, ki ni poznal razmer in si je naročil seveda po

slovenski navadi veliko pivo, pa mu je zajetna točajka prinesla petlitrski vrč piva. Tu manj kot liter piva ne dobiš, ne dobiš pa tudi nobene druge alkoholne pijače. Od začetka smo pili za žejo, pozno v noč pa bolj za turistično atrakcijo.

Prijetno je bilo srečanje z našim traktoristom iz Vrbja Cirilom, ki sedaj dela v tovarni BMW.

Ponedeljek dopoldne je bil čas nakupovanja.

Popoldne pa smo si na poti domov ogledali še Salzburg.

Izlet nam je nudil veliko. Videli smo lepote sosednjih pokrajin, vsaj delno spoznali življenje in delo njih prebivalcev, opazili vso neobzirnost predvolilne kampanje ZR Nemčije in nje tehnični napredek.

Splošna ugotovitev udeleženec pa je bila: Po svetu je lepo, a doma najlepše.

In kam pojdemo čez dve leti?

VY

Lenka je brž pripravila kavo in ji jo ponudila.

»Ne vem, če bi jo. Nisem je preveč navajena. Veš, jaz sem vedno šparala, da smo imeli kaj pri hiši. Kava pa pride predraga. Ne vem, če ne bom kar en piskrč vina. Sem tak nekam slaba, če bom potem kaj boljša in močna, ko bomo šli nad grude.«

Kmalu je odšla z motiko na njivo. Tudi Branko in Lenka sta šla, da potolčejo grude, saj je že zadnji čas, da posadijo krompir. Te dni pred poroko se je vse skupaj malo zavleklo. Bodo pa sedaj bolj pohiteli.

Ko je bilo sonce že visoko na nebu in se je bližala ura že pol dnevu, se je Branko spomnil, da je že lačen, da bo treba južine.

»Kar hitro vsi zgotovimo, pa gremo domov, da se bomo malo ohladili«, je povedala mati. »Ta čas, da bova midve skuhale južino, pa stopi Branko h kleti in ta rdečega prinesi. Danes smo si ga pa zaslužili.«

Branko je odšel h kleti. Materi pa ni bilo nič kaj prav, zato se je malo ulegla.

Lenka je brž začela pripravljati južino.

Ko je šla po drva, so se vsula mala piščeta okoli nje. V svinjaku so se oglasile lačne svinje. Koklja, ki je valila, je skočila lačna iz gnezda. V hlevu je mukala lačna živina.

»Saj res, malo tele bi moralo najprej jesti. Že od zjutraj ni nič dobilo.«

Ni vedela, kje bi začela. Ko se je vrnil Branko malo dobre volje domov, je bilo kosilo že na mizi.

Tako približno so potekali Lenki prvi dnevi na novem domu.

Sušili so seno.

Lenki se je zdelo, da tako s težavo, kot danes, še ni delala nikoli.

Trnjeva pot življenja

(2. nadaljevanje)

Saj vendar ne nosi danes prvič težkih košev.

Grabila je pa vedno tako z lahkoto.

Danes pa je z muko predstavljala noge. Vse telo ji je bilo kot iz svinca. Pred očmi so ji plesali kolobarji. V glavi ji je čudno šumelo. Kar zaneslo jo je včasih, kot bi bila pijana, četudi še danes ni pokusila nobene alkoholne pijače.

»Ah, ko bi se lahko vsaj za pet minut vlegla v senco, mogoče bi mi odleglo.«

Ko so malicali, ni mogla pokusiti ničesar.

»Bo že minilo,« jo je potolčila mati.

»Prve mesece je vedno tako, potem bo pa bolje.«

Lenka je zardela.

»Kaj je mati uganila? Saj menda res, da z njo nekaj ni v redu.«

Pogostokrat jo je še pozneje obšla čudna slabost.

Ni se dosti menila za to.

Kdo neki bi se oziral na to, ko je pa toliko dela.

Še ob nedeljah ni kazalo nikoli počivati.

Lenka se je nedelje veselila, da si bo lahko kaj uredila doma.

Mati, čudno pobožna ženska, ni zamudila nobene maše. Tudi Branko je ponavadi šel.

Lenka pa je komaj kaj oprala, pospravila, poribala, zašila. Saj je bilo čez teden tako malo časa za te stvari, sedaj, sredi poletja.

Neke nedelje je Lenka na njivi nabirala za svinje, ko so šli ljudje iz cerkve. Postala je v koruzi, da je niso videli.

Zaslišala je materin glas:

»O kom neki se pogovarjata s sosedo, da je mati tak' glas-

na«, si je mislila in prisluhnila.

Svojim ušesom ni skoraj verjela, kar je slišala. Kot nalašč sta pri njivi obstale, da je bila Lenka komaj par metrov oddaljena od njiju.

Pogovarjale sta se o njej.

»Saj ti povem, pa kar tiho bodi, kak' je zdaj mladina za nič. Naša tamlada je že čisto malo vredna. Za na grunt morajo biti pač drugačni ljudje. Al' ni res, Katra, kako sem pa jaz znala birtvati, ker mi je Bog dal svojo pomoč. — Veš, naša je pa čisto neverna. Še ob nedeljah ne gre zmeraj k maši. Da bi šla pa ob delavnikih pa še za misliti ni. — Paj, ko bi še samo to. Veš, potem ti še pa dela ob nedeljah, pa same take stvari, ko bi jih ne bilo treba. Al' si moreš misliti? Stranišče je danes zjutraj ribala. — Je že kdo slišal kaj takega? Pa čunje ti pere, take veš, ko še sploh nič črne niso. — Rože je sadila, pa z motiko prekopavala. Pa na praznik. — Jaz sem ji pa nalašč rože popipala in par runkljev vsadila. — Jel' Katra, da sem imela prav.

Tak' Boga prosim, da ne bi šibe vzdignil nad našo hišo.

Marija ti nam pomagaj in svet' srce Jezusovo.

Ob delavnikih, ko bi bilo treba pa prijeti, pa ne more nikamor. Jaz že grem proti šestdesetim pa jo še desetkrat preskočim. Poglej cel' majnik sem bila taprva v cerkvi, potem pa vedno taprva na njivi. — Ona pa počenja take neumnosti, da se Bog usmili. — Postilja, pogrinja, pomiva, táko posodo, ko bi jo sploh ne bilo treba. Pometla pa kar naprej, metle in žajfa pa tak' drage, ko so. Al' ni res?

Ko smo sušili, je bilo malo vroče, ona pa kar v senco leč.

Včeraj sva okopavali, da ti povem, da sem jaz dvakrat tol' ko okopala, kot ona.

Tak'ti povem, če je ne bo Branko bolj v strah vzel, ne vem kako bo.

Pa kaj še bo potem, ko pridejo otroci. — Veš, je že precej okrogla. Ne bo treba dolgo čakati.

Za otroke, ti pa čisto po pravičnem povem, Katra, mi pa čisto nič ni.

Da bi se jaz mogla na starost še z otroki pečat', tega pa že ne bodo čakali.«

Lenka je poslušala vse to, kot ukopana.

Sele sedaj si je vedela razlagati večkratno materino zadirčnost. Tudi Branko se je že večkrat obnašal, kot da mu ni vse po volji.

Pa si je izpraševala vest: »Morda pa res napačno ravnam. Mati ne obrekujejo za stonj.«

»Res je, da ne grem vsako nedeljo v cerkev. Ah saj bi rada šla. Pa kako naj pustim doma vse v neredu? Mati, namesto, da bi kaj v red spravila, pa nameče umazanih cunj po hiši. Vsede se na posteljo in izkoplje prst iz blatnih čevljev. — Pljuva, kar kamor pade. Ni važno, ali na mizo, posteljo, ali na tla. — Ko prinese v predpasniku blaten krompir, ga vsuje na posteljo.

Saj ne sme vsega tega premissljevati.

Kaj si bodo ljudje mislili o ta mladi, če bi vse to kar tako pustila.

OGLASA

Kupim dobro ohranjeno 12 do 16 kvadratno sušilnico hmelja.

Krtna Janko

Čeplje 13, Vransko

Prodaj obračalnik in zgrabljajnik Olivii na konjsko vprego. Turnšek Alojz

Zg. Gorče 10 Braslovče

POZOR

Pri oddaji hmelja v Hmezađu so našli 8. novembra v hmelju 3 ključe od avtomobila.

UGANKE

Mlad zdaj sem lep in svetlobel, umazan ves slovo bom vzel.

(Šaus)

Za smek

Okrutno

»Mama ne morem se poročiti z njim. Brezbožnež je in pravi, da ne verjame v pekel.«

»Poročila se boš z njim« pravi mati »in dokazali mu bova, da se je zmotil.«

Velika živina

»Moj mož ima najmanj 500 ljudi pod seboj.«

»Kaj pa dela?«

»Travo kosi na pokopališču.«

Razlog

»Zakaj toliko delaš?«

»Samo zato, ker nimam živcev, da bi kradel.«

Manjše zlo

»Kaj pa čakaš tu na cesti sredi noči?«

»Veš ne maram domov, ker je pri ženi njen ljubček, ta pa me vedno na smrt dolgočasi.«

Res je

»Dedek, pravijo, da je pri 75 letih dvajset odstotkov več žensk kot moških.«

»Kdo pa se pri 75 letih še briga za to?«

Ljudske napovedi

O Tomažu vetra suho petje, suha pomlad, sušno poletje.

Tepežni dan oblačen, k letu ne boš kruha lačen.

IZREKI

Ura zamujena je za vselej izgubljena.

Vsaka pesem ima konec.

Namečka se še otrok veseli.

PODJETJE ZA IZVOZ LESA IN DRUGIH IZDELKOV

ŠIPAD

prireja

I. SEJEM POHIŠTVA

S PRODAJO IN RAZSTAVO

ob sodelovanju
jugoslovanskih proizvajalcev
najkvalitetnejšega sobnega
in stavbnega pohištva
v času od 12. do 27. aprila 1969
v hali AD Kladivar
ob Kersnikovi ulici v Celju

**NAKUP POHIŠTVA IZREDNO UGODEN:
PRODAJA NA KREDIT BREZ POLOGA
IN BREZ POROKOV DO 1.000.000 S-din –
BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM DO 25 km**

**Sejem odprt od 8. do 19. ure
Vljudno vabljeni! – Vstopnine ni!**